

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-cl G-le a Țărei Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	RENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în D. ept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Profesor Universitar, Avocat	Dr. ȘTEFAN LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Cluj	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIETEANU Avocat
C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: **E. C. DECUSARĂ**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris : **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris

Membrii corespondenți pentru Polonia : **EMIL ST. RAPPAPORT**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia

ABONAMENTUL

Un an. p. B-cl, Case com., Autorit.	1400 lei
„ Avocați	1000 „
„ Magistrați	800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTAMANA

In lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București, Strada Artei Nr. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

S'a pus sub presă ANUARUL MAGISTRATUREI pe data de 1 Ianuarie 1927. D-nii Magistrați, Notari-publici, Portărei și toți cei ce ar dori să cunoască personalul judecătoresc cu toate datele și voese a-și procura acest volum, se vor înscrie la Tipografia Curierul Judiciar, București, str. Artei 5, unde se imprimă, pentru a le rezervă exemplare speciale. Prețul 200 lei. Volumele se vor expedia franco la 10 Martie, data apariției numai contra cost.

S U M A R

— **D-1 Prim-Președinte Stârcea**, de d-l Dem. I. Dobrescu, Președintele Uniunii avocaților;

— **Expunerea de motive la Proiectul de lege privitor la libertatea publicațiunii gândirii**, de d-l G. D. Nedelcu, membru la Consiliul legislativ;

— **Un paradox pentru d-l Ministru de Justiție**, de d-l consilier Eug. Petit.

— **B. Cernea**, de d-l avocat Alexandru Velescu;

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de apel București, s. III: **Preotul Chiril Popescu cu Ministerul Cultelor și Artelor** (Funcționar public. Preot profesor suplinitor la Seminar, numit director. Revocare. Funcționar amovibil. Art. 8 L. Contenciosului Ad-tiv), cu o Notă de avocatul Fulga;

— Idem: **Natan Peditvocar, asistat de av. G. Christescu cu G. I. Dugué asistat de av. Al. Stănculescu** (Urmărire generală de venituri, nevalidată încă. Dacă este admisibil apel la Curte contra jurnalului Trib? Art. 104 și 577 și urm. pr. civilă);

— Idem s. IV: **Ministerul de finanțe prin directorul I. Stănescu cu Banca Mercur asistat de av. Theodoru** (Legea contrib. directe. Dacă participațiunile de beneficiu sunt supuse impozitului complimenter? Art. 33 L. contrib.);

— Trib. Ilfov s. III: **N. D. Cocea condamnat la închisoare și amendă** (Grațiere. Implică și amenda?), Notă de dr. George Vrăbescu;

— Trib. Iași s. III: **H. Rotman cu firma Otto Haac's cu firma S. Rotman & S. Bembasat** (Faliment. Sentință declarativă dată în lipsă. Apel contra ei direct la Curte din partea falitului. Opoziție în termen contra aceleiași sentințe din partea unor creditori. Judecarea ei după judecarea apelului. Autoritate de lucru judecat stabilită prin decizia Curții. Art. 711 c. com.), cu o Notă de avocatul M. Veiler;

— Trib. Sibiu: **Emil Viting cu Universitatea Săsească**. (Instituție privită sub controlul Ministerului de Interne. Funcționar concediat. Acțiune în daune. Dacă acest fapt constituie un act administrativ care să poată fi atacat pe calea contenciosului administrativ sau pe calea acțiunii după dreptul comun? Art. 12 și 13 din legea XII din 1896 și art. 5 lit. f din legea Curții de casație).

D-1 Prim-președinte Stârcea

Niciodată un corp întreg, de atâtea mii de avocați, nu și-a îndreptat cu atâta unanimitate ochii și inima sa, către un reprezentant al magistraturei, cum își îndreaptă Baroul de Ilfov, către d-l Prim-Președinte Stârcea. Numirea sa, nu ne apare numai ca o speranță de îndreptare, ci ca o adâncă și generală convingere, că avem, în fine, tocmai pe primul-președinte care trebuie justiției din jud. Ilfov, în aceste timpuri.

Un om energic, fără civilizație este un brutal, un civilizat fără energie rămâne un naiv. D-l Stârcea este și energic și civilizat. Sperăm că va pune ordine în Palatul Justiției din București, unde domnește anarhia, samsarlăcul, murdăria și unde magistrații și avocații sunt literalmente uciși de lipsa de igienă, în care-și fac datoria lor. O sală de ședință, trebuie să aibă decența ei, pentru a nu coborî prestigiul justiției. La Tribunalul Ilfov, o sală de ședință are mai mult aparența unui bălcu și al unui iureș, care nu cadrează cu gravitatea instituției.

Cu civilizația care-l caracterizează, în vizita care a făcut-o Uniunii, d-l Prim-Președinte Stârcea, mi-a cerut să arăt deziderentele Corpului. Asigurându-l de tot devotamentul Corpului nostru, în realizarea lor, îl rugăm să se lucreze pentru următoarele nevoi:

1) Simțim nevoia de a se restabili raporturile de strânsă solidaritate și de reciproc respect între Barou și Magistratură. Din partea avocaților asigurăm pe d-l Prim-Președinte, de nestrămutata noastră hotărâre de a înfrând orice încercare de a călca această solidaritate și acest respect.

2) Să se ia măsuri pentru remunerarea omenească a funcționarilor judecătorești, pentru a nu-i sili la umilința „bacșisului”, care degradează o întreagă instituție.

3) Să se ia măsuri pentru îndeplinirea procedurilor, care cer taxe mari ilegale și care au descurajat și pe împricinăți și pe avocați.

4) Rugăm să se stabilească taxe fixe pentru lucrări și acte particulare, să se împartă în acte urgente și acte ordinare, cu taxe diferite pentru fiecare natură, care

să se lucreze și să se libereze în ordinea intrării și după natura lor, fără ca împlicinatul să mai aibă nevoie de a face tocmeală personală cu funcționarul.

5) Am intervenit și am rugat și pe d-l Prim-Președinte să intervină, ca Ministerul de Finanțe să delege un funcționar special, cu calcularea și încasarea taxelor fiscale chiar în Palatul de Justiție și în timpul ședințelor Tribunalului, pentru ca să nu mai ajungem la amânarea proceselor și să scăpăm pe avocați de lupă pe care trebuie s'o dea la Administrația financiară.

6) Să se ia măsuri pentru descongestionarea sălilor de ședințe. Poate că în mod provizoriu și numai pentru tribunalele aglomerate, s'ar putea face obligatoriu prin lege, reprezentarea părților în procesele civile printr'un avocat, pentru ca împlicinații să nu-și mai piardă timpul și să aglomereze aceste tribunale. În țările în care reprezentarea prin avocat este obligatorie, părțile nu mai vin la Tribunal și nu se pierd atâtea zile din munca națională. În orice caz ar trebui încercată experiența, până când vom putea să avem un tribunal încăpător, pentru nevoile justiției României-Mari.

7) Am cerut și Ministerul de Justiție a promis și rog să intervină și d-l Prim-Președinte, ca să realizăm o popotă a funcționarilor judecătorești din Capitală, în Palatul Justiției, care ar compensa în parte salariile lor prea mici.

8) Să se ia măsuri pentru refacerea opiselor de sarcini la Notariat și a tuturor opiselor alfabetică la toate secțiile tribunalului. Certificatele de sarcini cerute de cei interesați, nu se pot obține complet; iar avocații și împlicinații cari caută un proces la secțiile respective, nu sunt în stare să găsească dosarul, fiindcă foile la literile respective sunt rupte sau lipsesc cu desăvârșire.

9) Am făcut propunerea să înființăm o eforie a justiției, pentru nevoile gospodăriei ei. Ea ar fi compusă în Capitală, de Primul-Președinte al Trib. Ilfov, împreună cu Președinții Secțiilor și cu delegații ai Barourilor, care să decidă toate chestiunile de orar, de primiri, de vederea dosarelor, de înlăturarea samsarilor, de înlesnirea funcțiunei magistratului și avocatului, de igienă și reparația tribunalului, care se dăruiește, de remunerarea funcționarilor pentru lucrările efectuate, de perceperea taxelor în Palatul de Justiție, și în fine de toate micile și marile nevoi ale gospodăriei de tribunale.

Cu adâncă convingere, că la Ilfov începe o eră nouă, salut în numele Baroului, numirea d-lui Stârcea, ca Prim-Președinte al Tribunalului Ilfov.

DEM. I. DOBRESCU

Președintele Unilnei Avocaților

Primum din partea Domnului George D. Nedelcu, spre a fi publicate, lămuririle date asupra proiectului de lege întocmit de D-sa relativ la „Libertatea publicațiunii gândirii”, publicat în No. 2 dela 16 Ian., al acestei reviste:

EXPUNERE DE MOTIVE

la

Proiectul de lege privitor la libertatea publicațiunii gândirii

Este necesară o lege asupra libertății presei?

Constituția permite o asemenea lege?

Întrebările de mai sus au fost puse de către mulți dintre acei pe cari îi interesează libertatea de răspândire a ideilor și cari au la îndemână presa ca să și-le exprime.

Proiectul de lege pentru „Garantarea și reglementarea libertății de răspândire a ideilor și opiniunilor”, întocmit de comisiunea instituită de ministerul justiției și dat publicității pentru ca cercurile competente să-și poată spune părerile asupra dispozițiilor ce cuprind, proiectul de lege de față și comisiunile instituite de asociațiile de presă pentru întocmirea unui proiect de lege privitor la presă răspund la întrebările ce s'au pus.

Este adevărat că dela Constituția din 1866 care a abrogat în mare parte legea presei dela 1862, Țara românească a trăit fără o lege specială asupra presei. A trăit, însă, fără o asemenea lege fiindcă nu i se simțea necesitatea; cu începere din anul 1874, prin modificările ce s'au adus codului penal dela 1864, s'au introdus în acest codice aproape toate dispozițiunile de cari eră nevoie pentru reprimarea infracțiunilor de presă.

Articolele 25 și 26 din noua Constituție nu se deosebesc de art. 24 din vechea Constituție decât prin modificarea prescripțiunilor privitoare la persoanele cari au răspunderea publicațiunilor periodice și neperiodice, prin impunerea proprietarului publicațiunii periodice de a-și înscrie numele la tribunal, și prin trimiterea înaintea tribunalelor ordinare a unora din delictele de presă cari mai înainte se judecau de jurați.

Nouile prescripțiuni introduse în Constituție nu legitimează îndestul o legiuire specială asupra presei.

Desvoltarea și regulamentarea principiilor din art. 25 și 26 din Constituție pot intra, ca și până acum, în cadrul codului penal și al procedurii penale. Tot în acest cadru vor trebui să figureze și sancțiunile pentru infracțiunile săvârșite prin invențiunile tehnice de astăzi pentru răspândirea graiului, imaginilor, etc.

Dacă odată cu revizuirea codului penal și a procedurii penale s'ar introduce în ele și dispozițiunile cerute de executarea art. 25 și 26 din Constituție, negreșit că nu va trebui nici de aci înainte o lege specială.

Dacă nu, legea specială se impune. Constituția nu numai că o permite, dar aplicarea principiilor cuprinse în art. 25 și 26, precizarea răspunderilor pentru infracțiunile graiului, scrisului și presei în limitele ce ele prescriu și stabilirea sancțiunilor o cer.

Această lege ar putea avea ca titlu: „Lege pentru punerea în aplicare a dispozițiunilor cuprinse în art. 25 și 26 din Constituție”. Sau, pentru că este bine ca titlul unei lucrări să arăte deslușit și cuprinsul lucrării, cred că un titlu nimerit ar fi: „Lege privitoare la libertatea publicațiunii gândirii”.

Legile speciale cerute de ultimul alineat al art. 25, și adoptate de altfel în uz, cari să cuprindă dispozițiuni cu privire numai la presă, sau numai la câte un alineat din cuprinsul celor două articole, 25 și 26—care formează un întreg, — nu corespund nevoei de a se avea nefragmentate regulile de aplicațiune practică a unui principiu.

Asemenea legi sunt sfărâmături, și nu li se pot da decât valoarea unor sfărâmături: lucruri cărora le lipsește ceva.

Dacă, dar, materia infracțiunilor săvârșite prin grai, prin scris și prin presă nu se reglementează la locul ei, în codul penal, legea specială cată să o îmbrățișeze în toată întregimea.

Delictele de presă sunt infracțiuni ale gândirii scrise, iar infracțiunile săvârșite prin grai sunt ale gândirii vorbite. Amândouă aceste categorii de infracțiuni au același izvor: gândirea exprimată.

Gândirea exprimată ca să fie pedepsită trebuie să prezinte un caracter de publicitate. Oricare ar fi mijlocul de publicațiune al gândirii exprimate, fie graiul, fie scrisul, fie presa, tot gândirea exprimată se pedepsește.

Legătura este atât de strânsă între mijloacele de publicațiune ale gândirii încât nu se pedepsește cu un fel de pedeapsă o gândire exprimată care a provocat rebeliune, bunăoară, dacă a fost exprimată prin grai, și cu o altă pedeapsă dacă a fost exprimată prin scris, după cum nu se pedepsește cu o pedeapsă un omor care a fost săvârșit cu revolverul, și cu o altă pedeapsă dacă ar fi fost săvârșit cu o altă armă.

Din cauza acestei strânse legături, chiar legile cari poartă titlu numai de „asupra presei” sau „asupra libertății presei”, cuprind dispozițiuni cari pedepsesc infracțiunile săvârșite și prin grai și prin scris.

Faptul că delictele de presă sunt puse sub un regim separat în ce privește arestarea preventivă nu este un cuvânt de a le izola până și de infracțiunile cu cari sunt surori. Sub un acelaș regim, în ce privește arestarea preventivă, sunt puse de codul penal și faptele pedepsite cu o pedeapsă mai mică de 3 luni; cu toate astea ele șed la un loc cu celelalte infracțiuni.

Libertatea presei este libertatea publicațiunii gândirii ca și libertatea vorbirii.

Însăși Constituția prin acelaș art. 25 garantează libertatea de a comunica și publica ideile și opiniunile și prin grai și prin scris și prin presă.

De aceea am dat proiectului de lege titlul de „Proiect de lege privitor la libertatea publicațiunii gândirii” în care se cuprind infracțiunile săvârșite prin toate mijloacele de exprimare ale gândirii.

Din punctul de vedere al principiilor constituționale exprimate prin art. 25, 26 și 105, dispozițiunile proiectului de lege nu es din sfera determinată de aceste principii.

Constituțiunea garantează libertatea publicațiunii gândirii prin grai, prin scris și prin presă într-o atît intrucat nu se abuzează de această libertate, adică intrucat graiul, scrisul și presa nu săvârșesc vreo infracțiune, și fac răspunzătoare de infracțiuni anumite persoane în cazurile determinate prin codicele penal.

În înțelesul textelor formale ale Constituției am întocmit proiectul de lege, concentrând cazurile determinate prin codicele penal cu privire la infracțiunile gândirii și reglementând responsabilitatea persoanelor enumerate de Constituție, astfel ca infracțiunile să nu rămână nepedepsite.

Din o simplă citire a articolelor proiectului de lege se va putea avea o idee clară de cuprinsul lor și de felul în care am organizat responsabilitatea. Cred că prin organizarea dată, scopul urmărit de Constituție, care, pe lângă garantarea libertății publicațiunii gândirii, voește să pună frâu și abuzului de vorbire, de scris și de presă, va fi atins.

În ce privește garantarea libertății publicațiunii gândirii, sancțiunile contra dispozițiunilor guvernului care ar nesocoti textele exprese ale Constituției sunt prevăzute în art. 99 din Constituție care recunoaște oricărei persoane vătămate de o măsură arbitrară dreptul de a cere daune contra Statului.

Voiu căuta să explic și să justifice acele dispozițiuni

din proiectul de lege despre care s'ar putea zice că au nevoie de lămurire sau de o justificare (1).

Semnificațiunea expresiunii „infracțiune de gândire”. (Art. 2).

Pentru a sintetiza noțiunile delictelor săvârșite prin grai, prin scris și prin presă am întrebuințat expresiunile „infracțiune de gândire”, „abuz de gândire” și „manifestare abuzivă de opinie”.

O întrebuințare rea a gândului constituie un abuz de gândire. Cel care abuzează de gândirea sa nu poate rămâne nepedepsit, ca și cel care abuzează de forța sa. O exteriorizare sau manifestare — în orice mod ar fi făcută — a unei gândiri sau opinii, dacă este abuzivă, adică dacă vătămă sau este contrarie legilor, devine obiectul unui text represiv de lege.

Vorbirea, scrisul și imprimeria sunt instrumentele de publicațiune ale gândirii. „A scrie, a imprima nu sunt decât expresiuni diferite ale cuvântului care el însuși nu este decât o expresiune a gândirii”.

Abuzul de vorbire, de scris și de presă este un abuz de gândire.

Expresiunea, dar, „infracțiune de gândire”, cuprinde infracțiunile graiului, scrisului și presei.

Am insistat asupra lămuririlor de mai sus spre a înlesni înțelesul expresiunii „infracțiune de gândire”, care a produs nedumeriri, deși această expresiune este curentă în doctrină și jurisprudență.

Textul articolului 2 nu face decât să enunțe înțelesul expresiunii „infracțiune de gândire”, iar nu să determine anume infracțiunile, sau să le precizeze.

Precizarea delictelor se vede din enumerarea, făcută în cuprinsul articolelor proiectului de lege, cari, conform jurisprudenței Înaltei noastre Curți de casațiune, în materie de presă, fac deosebire, între delictele de presă propriu zise și delictele de drept comun cărora presa le-a servit numai ca intermediar.

Sub starea de asediu se pot înființa cenzura sau alte măsuri preventive pentru aparițiunea, vinderea sau distribuirea publicațiunilor ? (Art. 4).

Noua Constituție, prin art. 128, în deosebire de cea veche, permite ca în caz de pericol de Stat, să se institue, prin lege, starea de asediu generală sau parțială.

„Sub starea de asediu, care se impune prin gravitatea împrejurărilor, libertățile publice sunt suspendate în interesul superior al existenței Statului. Atunci — zice doctrina — toată autoritatea este concentrată în mâinile autorităților militare. Se pot lua toate măsurile de siguranță publică, se poate institui cenzura publicațiunilor, etc., și tribunalele militare judecă crimele și delictele în contra siguranței”.

Constituția din 1866 neconținând nici o dispozițiune cu privire la starea de asediu, eră chestiune dacă Regele putea prin decret regal să declare starea de asediu pe baza legii din 10 Decembrie 1864 care dăduse un asemenea drept Domnitorului, și care reglementa-se puterile autorităților militare sub starea de asediu. Se susținea că această lege eră abrogată de Constituție.

Eră deasemenea chestiune dacă chiar printr-o lege care ar fi declarat starea de asediu, s'ar fi putut sus-

1) În criticele aduse proiectului de lege s'a spus că este anti-constituțional, că răstoarnă sistemul Constituției, conține concepțiuni bizare și absurde, evidențiază o mentalitate stranie și nejuridică și este întocmit cu sentimente de dușmănie. (Ziarele „Adevărul” din 18 și 19 Ianuarie, „Dimineața” din 19 și 20 Ianuarie și „Lupta” din 23 Ianuarie 1927).

pendă dispozițiunile constituționale în materie de presă, față cu art. 24 din Constituție care oprea orice lege excepțională în această materie, și față cu art. 128 care spunea pur și simplu că Constituțiunea nu putea fi suspendată nici în total, nici în parte.

Cu toate discuțiunile ce au avut loc, guvernele, atunci când Țara s'a aflat în împrejurări grele, a obținut prin legi autorizarea să poată declara starea de asediu prin decret regal, în cuprinsul legii din 10 Decembrie 1864.

Astăzi asemenea chestiuni nu se mai pot pune. Constituțiunea prevede starea de asediu în caz de pericol de Stat, caz în care libertățile publice pot fi suspendate.

De aceia în art. 4 al proiectului de lege am prevăzut că sub starea de asediu infracțiunile în contra siguranței Statului și în contra Constituțiunei sunt de competența tribunalelor militare chiar când sunt comise de civili, și că în timpul stărei de asediu se pot ordona restricțiuni cu privire la libertatea publicațiunii gândirii.

Abuzul de gândire comunicată sau publicată prin mijloacele de difuziune a vorbirii sau reproducere a sunetelor poate fi considerat ca o infracțiune săvârșită prin grai ? (Art. 8).

Sub vechea Constituție s'ar fi putut ridica chestiunea dacă mijloacele de difuziune a vorbirii, de transmitere a imaginilor și de înregistrare și reproducere a sunetelor prin care se pot săvârși infracțiuni, ar fi putut figura, din punctul de vedere al răspunderii penale, alături de mijloacele de perfecționare și de difuziune a scrisului, ca ziarele, revistele sau orice alte imprimări și publicațiuni periodice sau neperiodice.

Articolul 24 din Constituția abrogată garantă libertatea de a comunica și publica ideile și opiniunile prin *viu* grai, prin scris și prin presă, fiecare fiind răspunzător de abuzul libertății în cazurile determinate prin codul penal care nu putea restrânge dreptul în sine.

În ce privește comunicarea ideilor și opiniunilor prin *viu* grai, art. 294 din codul penal pedepsește infracțiunile săvârșite prin cuvinte *proferate în public*, iar jurisprudența a stabilit că nu constituie o infracțiune cuvintele care au fost rostite în loc public, *însă în cerc intim*, deși cercul intim le-ar fi putut purta mai departe. Legea nedeterminând caracterul publicității vorbirii, rămâne judecătorilor să aprecieze faptele din care rezultă publicitatea.

Deci, ca să constituie o infracțiune, cuvintele trebuie rostite în loc public și auzite *din viu grai* de un cerc mare de oameni.

Așa determină codul penal cazurile cu privire la publicitatea vorbirii.

Constituția nepermițând codului penal să restrângă dreptul în sine, s'ar putea zice că incriminările faptelor săvârșite prin mijloacele de răspândire a vorbirii arătate mai sus sunt anticonstituționale, deoarece Constituția nu recunoaște alte incriminări decât cele din codul penal.

Incriminările de care este vorba nu pot forma sub noua Constituție obiectul unei discuțiuni.

Noua Constituție, în articolul său 25, a eliminat cuvântul *viu* din cuprinsul vechiului art. 24.

Prin urmare, cuvintele proferate în loc public ca să constituie o infracțiune, pot să nu fie *viu*, pot să nu curgă dela izvor, adică pot să nu fie auzite din chiar gura infractorului.

Vorbirea este ca și apa. Apă este nu numai cea vie, cea dela izvor, ci și aceia care curge prin albia râurilor.

Prin analogie, putem spune că mijloacele de difuziune a vorbirii, de transmitere a imaginilor și de înregistrare și reproducere a sunetelor sunt albiile prin care curg vorbirea, sunetele, etc.

Așa dar, dispozițiunea din art. 8 după care „întreprinderile de difuziune a vorbirii sau de reproducere a sunetelor, întreprinderile de proiecțiuni și de reproducere și transmitere a imaginilor intră în prevederile legii alături de ziare, reviste sau orice alte imprimări sau publicațiuni periodice sau neperiodice”, nu este contrarie Constituțiunei.

Cine pot fi directori și redactori răspunzători ai publicațiunilor periodice ? Cine pot fi proprietari și editori ai publicațiunilor ? (Art. 13).

De libertatea publicațiunii ideilor și opiniunilor se ocupă art. 5 și 25 din Constituție.

„Românii fără nici o deosebire de origine etnică, de limbă, sau de religie, zice art. 5, se bucură de libertatea presei și de libertatea întrunirilor”, adică de libertatea scrisului și a vorbirii.

„Constituția garantează tuturor libertatea de a comunica și publica ideile și opiniunile prin grai, prin scris și prin presă”, se rostește art. 25.

Amândouă aceste articole se întregesc.

Art. 5 consacră principiul libertății publicațiunii gândirii, iar art. 25 reglementează exercițiul acestui principiu.

Este fără discuție, că prin cuvântul *tuturor* din art. 25 se înțelege *tuturor Românilor*.

Constituția garantând numai Românilor libertatea publicațiunii gândirii, străinii nu se pot bucura de această garanție.

În regulamentarea, însă, privitoare la persoanele răspunzătoare de publicațiunile periodice, art. 25 precizează că directorii și redactorii răspunzători trebuie să se bucure de drepturile civile și politice, adică să fie cetățeni români. Prin urmare nu toți românii au dreptul să fie directori și redactori răspunzători, ci numai cetățenii români: femeile, copiii și interzișii, bunăoară, nu au drept să fie. De străini nici vorbă nu poate fi.

Despre proprietarii publicațiunilor periodice nu se face nici o mențiune. Deasemenea la publicațiunile neperiodice Constituția (art. 26) nu face nici o precizare cu privire la calitatea persoanelor răspunzătoare de scrieri: autorul, editorul, patronul tipografiei. Aceștia sunt puși pe aceeași treaptă, și neprecizarea calității lor de români sau cetățeni români evidențiază că ei pot să nu facă parte din aceste două categorii de persoane.

Deci, proprietarii publicațiunilor periodice, editorii publicațiunilor neperiodice și patronii tipografiilor pot fi și străini ca și autorii. Ei, însă, nu se pot bucura de garanția libertății de care se bucură Românii în materie de presă, în caz de infracțiuni.

În acest înțeles al literei și spiritului articolelor 5, 25 și 26 din Constituție, prin art. 13 n'am întins la femei dreptul de a fi directori sau redactori răspunzători de publicațiuni periodice și n'am interzis străinilor dreptul de a fi proprietari ai unor asemenea publicațiuni. Proprietarii publicațiunilor periodice, în realitate, nu sunt decât editorii publicațiunilor neperiodice.

Rectificări și răspunsuri (art. 18—21)

Dreptul la rectificare și la răspuns a fost regulamentat de legea presei dela 1862 și de art. 193 din codul penal.

Dispozițiunile determinate prin codul penal au fost

„constituționalizate” de legiuitorii constituanți dela 1884 și 1923.

Aceste dispozițiuni au fost traduse și în proiectul de lege.

Pentru rezolvirea chestiunii dacă persoana atacată căreia i s'a publicat răspunsul mai poate recurge la justiție pentru prejudiciul cauzat, am introdus dispozițiunea din legea franceză dela 1881 după care dreptul de răspuns nu împiedică acțiunea în difamațiune sau injurie, dispozițiune în destul de justificată de doctrină.

§ 5. Interzicerea răspândirii publicațiilor (art. 23—24).

În trecut, în Franța și la noi, se pedepsea și complicitatea negativă, adică faptul de a nu denunța sau de a nu împiedica o infracțiune. În unele State se pedepsește și azi un asemenea fapt.

Dacă neîmpiedicarea unei infracțiuni este învinuită, nu se poate face o învinuire celui care împiedică săvârșirea unui delict, sau celui care nu vrea să asiste cu mâinile în buzunar la consumarea lui.

Oricine este obligat să împiedice o infracțiune.

Puterea executivă mai cu seamă are obligațiunea să oprească consumarea unui rău ale cărui proporțiuni nu se pot cunoaște, și care poate turbura liniștea Statului sau pune în pericol siguranța lui.

A face deosebire între o infracțiune de drept comun și între delictele arătate în art. 23 din proiectul de lege, a le cântări gravitatea lor, spre a conchide care trebuiesc împiedicate și cari nu, este a face o superfluitate de cuvinte.

Oprirea răspândirii publicațiilor cari prin inserțiunile lor constituiesc infracțiuni nu este o măsură preventivă din cele oprite de Constituție.

Constituția zice: „Nici o măsură *preventivă* pentru aparițiunea, vinderea sau distribuirea oricărei publicațiuni nu se poate înființa”.

Dar, ce sunt măsurile preventive?

„Măsurile cu caracter preventiv sunt acelea prin care se determină mai dinainte condițiile de publicitate și de răspândire a gândirii”.

Or, prin oprirea răspândirii unei publicațiuni delictuoase nu se stabilește de mai înainte cum să se facă distribuirea în public, ci se împiedică consumarea unei infracțiuni, după cum se împiedică mâna unui criminal în momentul când e ridicată ca să lovească.

După cum criminalul nu trebuie lăsat să săvârșască omorul pentru motivul că el va răspunde de fapta sa, tot astfel nu trebuie lăsat să se răspundească în public imprimatul care pune în primejdie siguranța Statului, sau îi turbură liniștea, pentru motivul că autorul publicațiunii va răspunde „cu prețul libertății sale”.

Cred că se cuvine linistea Statului un drept de precădere față cu răspunderea ce-și asumă autorul publicațiunii.

Pentru considerațiunile de mai sus, în par. 5 „Despre interzicerea răspândirii publicațiilor” (art. 23—24) am prevăzut cazurile în care autoritățile administrative vor putea împiedica răspândirea.

Din eroare de manuscris la începutul art. 23 se găsește cuvântul *periodice*: acest cuvânt lasă să se înțeleagă, că numai răspândirea publicațiilor periodice se poate interzice. Din titlul paragrafului, însă, și din cuprinsul textelor celor două articole, se înțelege că este vorba de toate publicațiunile delictuoase.

În art. 24 am prevăzut dispozițiunea după care proprietarii, directorii sau redactorii publicațiilor a că-

ror răspândire a fost interzisă, se pot adresa justiției dacă vor crede că măsura este ilegală.

În sistemul legislațiunii noastre, chiar sub vechea Constituție Puterea executivă eră răspunzătoare de abuzurile ce ar fi săvârșit. Partea vătămată de un act administrativ ilegal se putea adresa tribunalelor pentru prejudiciul cauzat.

Acum, însăși Constituția prevede o atare dispozițiune. Art. 99 zice: „Orice parte vătămată de un decret sau o dispozițiune semnată sau contrasemnată de un ministru care violează un text expres al Constituțiunii sau al unei legi, poate cere Statului, în conformitate cu dreptul comun, despăgubiri bănești pentru prejudiciul cauzat”.

Mai mult, noua Constituție prin art. 107 dă drept particularului să ceară daune chiar direct dela funcționarul care a săvârșit actul ilegal.

Autoritățile judecătorești vor examina dacă actul administrativ în contra căruia s'a plâns partea vătămată este un act de guvernământ sau un act administrativ propriu zis, dacă actul este ilegal sau nu.

§ 7. Despre afișaj, colportaj și vânzare (art. 26—30).

După legea din 17 Martie 1874 asupra comerțului ambulant care reglementează vânzările pe stradă, în barace, maghernițe, etc., nimeni nu poate exercita un asemenea comerț fără o autorizare specială dată de autoritatea prevăzută de lege. Dispozițiunile acestei legi, însă, după cum arată art. 20, nu se aplică la vânzarea de ziare sau imprimate. Regulamentul legii arată de asemenea că se pot vinde, fără nici o autorizare, în chioșcuri, pe stradă, etc., cărțile, broșurile, etc., cu singura condițiune ca vânzătorii să nu fie atinși de boale contagioase sau desgustătoare. Instrucțiunile Primăriei Capitalei privitoare la comerțul ambulant spun și ele, la litera a, că vânzările de ziare în chioșcuri sau umblând pe stradă, cărțile, broșurile, cari nu tratează subiecte pornografice, sunt libere de legitimație.

Din cele de mai sus se vede că vânzarea ziarelor, cărților, broșurilor, etc., pe stradă, în chioșcuri, etc., este liberă numai cu restricțiunea ca vânzătorii să nu fie atinși de boale contagioase sau desgustătoare, și broșurile să nu trateze subiecte pornografice. Vânzarea ziarelor, etc., este, prin urmare, permisă chiar și celor recunoscuți ca vagabonzi, deși aceștia sunt enumerați de art. 8 al regulamentului legii comerțului ambulant printre cei cărora nu li se poate acorda autorizarea de a exercita un asemenea comerț.

Cred că din cauza unei greșite înțelegeri a principiiului libertății presei nu s'a pus îndatorirea și vânzătorilor de ziare, broșuri, etc., să obție o autorizare pentru exercițiul comerțului lor.

Cu atât mai mult e nevoie ca acești vânzători sau distribuitori să nu poată fi chiar și vagabonzi recunoscuți, cu cât ei au și o răspundere penală.

Art. 50 din codul penal modificat prin legea dela 1874, pedepsește ca complici pe acei cari vor fi contribuit la vânzarea sau la distribuirea unei scrieri, unui imprimat, etc., și nu vor arăta lămurit numele și domiciliul adevărat al autorului, girantului, editorului, când scrierea, imprimatul conțin crimă sau delict. Ei vor fi scutiți de pedeapsă dacă vor arăta pe adevăratul individ dela care țin imprimatul, sau dacă vor arăta pe autori, giranți și editori.

Textul acestui articol este consfințit și de Constituția cea veche și de cea nouă, căci amândouă spun că ga-

rantează libertatea presei „în cazurile determinate prin codul penal”.

Cele ce preced motivează în deajuns dispozițiunile din art. 26-30 cu privire la afişaj, colportaj şi vânzare, dispoziţiuni împrumutate din legea franceză dela 1881.

În ce priveşte prescripţiunile art. 50 din codul penal, reproduse mai sus, le-am prevăzut în ultimul alineat cu Nr. 3 dela art. 31 şi în art. 79 din proiectul de lege.

Cap. II. Despre răspunderea publicaţiunii gândirii. (art. 31—34).

Sistemul de responsabilitate admis de Constituţie în materie de presă consacră anonimatul.

Constituţia nu ţine să fie pedepsit autorul infracţiunii, căci opreşte urmărirea pentru descoperirea lui. Stăruieşte, însă, în pedepsirea delictului. Inchizând ochii în ce priveşte pe autor, aleargă din ficţiune în ficţiune: la directorul ziarului, la redactorul ziarului şi merge pentru despăgubiri civile şi la proprietarul ziarului: persoane străine de delict. E un sistem, totuşi, şi în această ocolire a responsabilităţii reale.

În acest sistem, care prin vălul de ficţiuni ţinteşte numai şi numai la pedepsirea delictului, trebuiesc bine precizate cazurile în cari persoanele fictive pot fi responsabile. Succesorii în răspundere pot uşor avea la îndemână diferite mijloace de sustragere, pentru ca infracţiunea să rămână nepedepsită.

Art. 26 din Constituţie zice: „În ce priveşte publicaţiunile neperiodice, răspunzător de scrierile sale este autorul, în lipsa acestuia editorul; patronul tipografiei răspunde când autorul şi editorul nu au fost descoperiţi”.

„La publicaţiunile periodice responsabilitatea o are: autorul, directorul sau redactorul, în ordinea enumerării”.

„Proprietarul în toate cazurile este solidar răspunzător de plata despăgubirilor civile”.

Ce însemnează cuvintele „în lipsa acestuia”? Ce însemnează „când autorul şi editorul nu au fost descoperiţi”?

Printr'o interpretare judaică s'ar putea zice că în toate cazurile, chiar atunci când autorul publicaţiunii nu este semnat sau nu a fost arătat se pot face investigaţiuni pentru descoperirea lui. Nu acesta este, însă, înţelesul art. 26 citat. Investigaţiunile nu se pot face decât atunci când în locul celui real a fost arătat un altul drept autor, când un altul şi-a apropiat publicaţiunea. În asemenea cazuri cercetări pentru descoperirea adevăratului autor trebuiesc făcute. Altfel, — zice jurisprudenţa — s'ar ajunge la represii iluzorii. Acest înţeles al art. 26 l-am tradus clar în textele art. 77 şi 78 din proiectul de lege.

Lipsă este autorul publicaţiunii: când nu este semnat, când n'a fost arătat, când n'a fost descoperit, când a fost arătat ca autor o persoană domiciliată în străinătate, sau un străin care a pus barieră între el şi justiţia Ţării.

A nu considera lipsă persoanele domiciliat în străinătate sau pe străinii cari nu pot fi puşi sub paza justiţiei, ar fi a neutraliza prescripţiunile constituţionale privitoare la răspundere. Oricând directorii şi redactorii răspunzători pot arăta ca autori persoane domiciliat în străinătate sau străini cari să şi aproprie publicaţiunea.

Infracţiunea nu trebuie să rămână nepedepsită, de aceea legiuitorul constituant, în lipsa autorului, aleargă la directorii şi redactorii răspunzători. În caz când primul dintre aceşti doi este lipsă şi al, când nu voeste

să şi ia răspunderea punându-se la adăpostul vre-unui demnitaţi, sau punând justiţia în imposibilitate de a-l urmări prin fuga lui din Ţară, atunci răspunderea o are acel de al doilea, redactorul.

Libertatea presei are de corelativ răspunderea celor ce scriu. Dacă aceştia sunt cunoscuţi şi au domiciliul în Ţară ei vor fi judecaţi chiar şi în contumacie; dacă, însă, nu vor să se arate, sau nu au domiciliul în Ţară, sau sunt străini şi nu se găsesc în Ţară spre a fi puşi sub paza justiţiei, atunci pedeapsa trebuie să o ia unul din cei doi taşi ispăşitori. Constituţia o cere.

Delictelor săvârşite prin publicaţiunea gândirii scrise sunt mult mai grave decât delictelor vorbirei. „Ele presupun o gândire reflectată şi reprezintă mult mai mare pericol din cauza publicaţiunii mai mari ce primeşte şi din cauza permanenţei actului publicaţiunii. Ar fi fost de preferat să nu li se atribue acelaş grad de culpabilitate”. Codul penal distinge între ameninţările scrise şi ameninţările verbale. (Art. 235-237).

GEORGE D. NEDELCU

UN PARADOX pentru Domnul Ministru de Justiţie

La 12 Noembrie 1924, şeful staţiei Cucuteni, jud. Iaşi, constată prin proces-verbal că Petre Dumitrescu, din oraşul Dorohoi, a călătorit în tren fără bilet. La 10 Septembrie 1925, direcţia II regională Iaşi îl trimite în judecata tribunalului, care fixează termen de judecată la 26 Aprilie 1926, când numitul este condamnat în lipsă, pentru contravenţia prevăzută de art. 23 din Legea de exploatare şi poliţie C. F. R. la o mică amendă. Această sentinţă i se comunică la 5 Decembrie 1926, iar la 23 din aceeaşi lună, este sesizată prin apel Curtea de Iaşi, care soroceşte afacerea la 23 Mai 1927. Iată deci o contravenţie săvârşită în 1924, care nu este încă judecată definitiv în 1927!

Cităm numai un caz dintr'o mie.

De notat că instanţele judecătoreşti nu s'au făcut vinovate de nici o neglijenţă în cazul de mai sus şi că dacă contravenientul se mai adresa cu opoziţie la prima instanţă, sau propunea martori, sau numai s'ar lăsa în opoziţie în apel, afacerea ar riscă să ajungă anul nou 1928.

Cauza? Remediul?

Pentru judecarea acestor contravenţii, precum şi pentru judecarea unor contravenţii prevăzute de Legea pentru siguranţa generală a Statului (de ex.: sergenţii de poliţie cari părăsesc serviciul înaintea expirării termenului angajamentului), competenţa a fost lăsată sau mai bine zis uitată în prima instanţă a tribunalelor, deci cu apel la Curte.

Natural, cu cât instanţele sunt mai superioare, cu atât şi funcţionarea lor merge mai greoi... Un consilier raportor, un complet de trei, judecând o contravenţie săvârşită de un călător care s'a urcat în tren fără bilet... Se pare o glumă!

Curţile de apel, instanţa primă de contencios administrativ, instanţe de recurs în materie fiscală, judecă contravenţii de felul celor specificate mai sus, în timp ce judecătorul de ocol are în competenţă furturile cu efracţie al căror apel vine înaintea tribunalului.

Cu un proiect de câteva rânduri, Domnul Ministru de Justiţie poate pune lucrurile la punct, legiferând ca toate aceste contravenţii să fie judecate la ocolul respectiv.

Atunci nu se va mai vedea nici o contravenţie care

să lăncezească ani de zile pe mesele judecătorilor, dar nici mecanismul perfecționat al unor instanțe superioare împiedecat din mersul lui normal de praful acesta al faptelor mici cari atrag neînsemnate pedepse.

Iași, 19 Februarie 1927.

EUGEN PETIT

B. CERNEA

... Blajin, cum trăise, a închis ochii Nestorul baroului nostru.

Palatul de justiție, în care nu mai răsună vocea lui Take Ionescu, a lui Toma Stelian, a lui Delavrancea, a lui C. C. Arion, a lui Mișu Antonescu, nu va mai fi străbătut de cel care a fost desigur, cel mai desăvârșit dintre avocații noștri.

De bună seamă baroul românesc a numărat în cele câteva decenii de existență organizată mulți și distinși avocați. Cantitativ și calitativ numărul avocaților noștri mari și buni e impunător.

Cernea a fost, fără îndoială, un bun și mare avocat. Dar a fost, mai mult decât oricare altul, un desăvârșit avocat. El a fost exclusiv avocat, dar avocat din tot sufletul.

Marii noștri avocați nu au ilustrat, în deobște, numai bara. Catedra, tribuna, parlamentul, ne-au răpit pe cei mai mulți dintr'înși vremelnice, și uneori, definitiv.

Într-o activitate cotidiană de aproape o jumătate de veac, Cernea nu a fost, nu a voit să fie, decât avocat.

Concepția sa fanatică despre independența de cugetare și activitate a avocatului l-a făcut să nu aspire la nici o demnitate și să nu primiască nici o însărcinare străină profesiei.

Și astfel dascălul nostru, al tuturor, nu a fost oficial titularul nici unei catedre. Avocatul cel mai venerat al baroului nostru nu a fost niciodată conducător al acestui barou. Cel mai popular dintre apărători nu a ținut să aibă vreodată alt mandat afară de cel pentru justiție. Avocatul atâtor mari instituțiuni nu a voit nici odată să facă parte dintr'un consiliu de administrație. Cel mai erudit dintre jurisconsultii noștri nu a scris un rând într-o revistă judiciară. Dacă nu mă înșel, n'a avut nici o decorație.

Astfel omul distins, omul de inimă, omul de caracter, care ar fi putut să aibă demnități, pe cari atâți nechemăți le dețin, și care ar fi ilustrat orice demnitate, — a trăit modest și retras o viață de muncă tăcută și stăruitoare.

Căci Cernea a fost un benedictin al profesiei noastre. Cu răbdarea migăloasă și neobosită a călugărului, care-și trecea viața în citirea Cărții Sfinte, Cernea a străbătut aproape trei pătrimi de secol citind. Ajunsesse astfel să întrunească cea mai uimitoare erudiție juridică, cea mai vastă experiență profesională și să pună la îndemâna prodigiosului său talent și a persuasivei sale elocvențe, o incomparabilă memorie, o neîntrecută răbdare și un desăvârșit devotament către cauza, pe care o susținea.

Căci dacă Cernea nu a fost, nu a voit să fie, decât avocat, a fost în schimb un avocat desăvârșit, a fost Avocatul.

Concepția sa unică despre rolul și menirea avocatului poate fi discutată, dar ea reprezintă o noțiune ce trebuie reținută cu atât mai mult cu cât el însuși a respectat-o cu evlavie unui credincios.

Cernea nu a crezut niciodată că avocatura e o artă sau un sport, un mijloc sau o trambulină, o meserie

sau un intermezzo. Pentru el avocatura era un sacerdoțiu. Avocatul — *vocatus ad causam defendendam* — nu are alt drept și alt scop decât pe acela de a-și face datoria, și avea o singură datorie: apărarea cauzei încredințate. Avocatul era „câinele credincios” care avea să vegheze la liniștea clientului.

Când cineva îl chema să-l apere și când își asumă această apărare, Cernea nu mai avea decât un singur gând: să apere. Iar pentru această misiune nici o muncă nu era prea mare, nici o jertfă prea grea.

Cei ce l-au văzut în nopțile de vară cercetând fără răgaz zeci de tomuri spre a se edifica și a găsi mijlocul să convingă, cunosc numai o parte din ceea ce Cernea considera drept activitatea avocatului.

Spre deosebire de „barristerul” englez, avocatul ple-dant care nu-și cunoaște clientul, care primește dela „solicitor” (avoué) dosarul și onorariul și care nu apare decât în ziua judecării, Cernea credea că procesul nu constă numai din pledoarie. În stadiul actual al activității și moravurilor, Cernea credea că avocatul nu e numai un orator, ci și un detectiv al clientului și al cauzei. El considera că avocatul nu și-a îndeplinit menirea dacă se desinteresează de evoluția dosarului, dacă nu supraveghează procedura, judecata și hotărârea.

Disprețuind josnicia acelor cari operează pe sub pă-mânt, la întuneric, pentru că sunt nedemni să lupte la lumină, Cernea nu credea totuși că acest dispreț e singura atitudine a avocatului. El se considera dator să ia măsuri de prevenire și de pază pentru ca o „neglijență” procedurală să nu schimbe o situație de drept și o „indelicateță” neprevăzută să nu răstoarne o judecată.

Cunoștea toate poteciile, pe cari se poate abate drep-tatea din drumul ei cel drept. Niciodată nu i-a trecut prin gând s'o facă; dar se credea dator să împiedice orice încercare a altora de a o face.

Și astfel, învățând să cunoască sufletul omenesc cu toate slăbiciunile lui, el se îngrijea ca marea scenă a pledoariei să nu fie un episod izolat și neînțeles, ci o apoteoză a unei firești evoluții în cuvenitul cadru.

Dacă această activitate este sau nu cea care incumbă avocatului, dacă o cere sau nu cariera, dacă o merită sau nu clientul, se poate discuta. Dar cei, cari au avut, în decursul carierii, prilejul să fie măcar odată alături de Cernea, au trăit alături de el îngrijorarea cu care el urmărea procesul, ca medicul chemat la căpătâiul unui bolnav, care urmărește cu atenția plină de sim-țul răspunderii mersul boalei, pe care o combate.

Un mare exemplu de nemărginit devotament — ră-mâne cariera de o jumătate de veac a lui Cernea.

Dar dacă n'ar fi fost decât un desăvârșit avocat, poate că nu am fi simțit cu atâta durere golul, pe care-l lasă într'un barou ale cărui pierderi au fost atât de numeroase și, vai, atât de neînlocuite.

Dar Cernea a fost mai presus de toate un om bun, un suflet mare. La hotarele artificiale a două lumi, între cari Firea nu a făcut nici o deosebire, Cernea nu a cunoscut patima care năruie, ci a radiat iubirea, care fecundează. Cu o generozitate de risipitor, a răspândit în jurul său comoara-i de gânduri, de exemple și de a-vere. Avea pentru tineri o bunăvoință îmbărbătătoare de patriarh, pentru colegi o afecțiune de frate mai mare, pentru cei mici și slabi o solitudine de bine-făcător.

Și acum, peste atâta știință, atâta experiență, atâta devotament și atâta bunătate, câtă poate întruni într'un singur om numai la depărtări de veacuri o

Fire atât de avară cu muritorii, — s'au aşternut bulgării de ţărână.

Sufletul lui bogat nu s'a resfrânt în nici o carte.

Amintirea lui nu rămâne decât în sufletele noastre. Dar ar fi nedrept ca să se stingă atunci când ne vom stinge noi. Prea a fost mare pentru ca umbra lui să se aşterne pe o singură generaţie.

A eterniză memoria lui e pentru noi mai mult decât o datorie, e o onoare.

De aceia nu mă îndoesc că toţi cei cari l-au cunoscut şi iubit — şi cine l-a cunoscut fără să-l iubească? — vor găsi că trebuie să rămână în Palatul de Justiţie chipul de bronz al celui, care a fost cel mai ales dintre discipolii lui Eugen Stătescu.

Nădăjduesc ca d-nii Naumescu din Comitetul Uniunii Avocaţilor şi Petrovici, Prodecan al Baroului de Ilfov, cari dintre noi, au cunoscut mai bine şi mai de aproape pe Cernea, şi cari ne dau ei înşişi o atât de vie pildă de activitate profesională, vor lua iniţiativa strângerii fondurilor pentru ridicarea unui bust al lui Cernea în proectata colonadă care să immortalizeze în Templul Justiţiei, amintirea celor mai distinşi preoţi ai ei.

Nădăjduesc că alături de cei cari au plâns pe mormântul care-l primea colegii cari l-au iubit, magistraţii cari l-au stimat, revistele de drept cari au publicat sentinţele, în cari se traducea truda lui, şi clienţii cari îşi datoresc onoarea, libertatea sau averea lor neuitatului dispărut, îşi vor îndeplini către memoria aceluia, care a fost B. Cernea, această ultimă datorie de pietate a abolului lor.

ALEXANDRU VELESCU

CURTEA DE APEL BUCUREŞTI, SECT. III

Audienţa dela 12 Iulie 1926

Preşedinţia d-lui I. STĂNESCU-BUZĂU, Consilier
Preotul Chiril Popescu cu Ministerul Cu telor şi Artelor
Decizia Civilă No. 214

Funcţionar public. Preot profesor suplinitor la Seminar numit director. Revocare. Funcţionar amovibil. Art. 8 din legea contenciosului administrativ.

Potrivit art. 8 din legea pentru contenciosul administrativ, numai funcţionarii publici inamovibili sau stabili legal numiţi au calitatea de a sta în instanţă de contencios.

Prin urmare, un profesor suplinitor la un Seminar teologic nefiind inamovibil poate fi revocat din funcţiunea de director cu care fusese însărcinat la acel Seminar.

S'au ascultat d-nii avocaţi I. Gr. Perieţeanu şi Fulga din partea reclamantului Preotul Chiril Popescu şi d-l avocat N. Russo-Crăţescu din partea intimatului Ministerul Cultelor şi Artelor.

Curtea,

Asupra acţiunii intentată de Preotul Chiril Popescu prin petiţiunea înreg. la No. 6288 din 1926, în baza art. 1 şi 4 din Legea pentru Contenciosul administrativ, în contra Ministerului Cultelor şi Artelor, spre a se declara ilegală şi nulă decizia ministerială No. 23213 din 1926 a acestui Minister, prin care a fost însărcinat de calitatea de director al Seminarului Buzău şi a fost numit în locul său arhidiaconul Ion Marinescu

Având în vedere că din actele şi lucrările din dosar precum şi din concluziunile orale şi scrise ale părţilor — constată în fapt următoarele:

Reclamantul Preotul Chiril Popescu pr... suplinitor la

Seminarul din Buzău, a fost însărcinat să conducă seminarul de la 1 Iunie 1924 după moartea preotului C. Provian şi prin Decretul Regal No. 2711 bis din 5 August 1924, a fost numit director al acestui seminar, iar la 20 Mai 1926, prin decizia Ministerială cu No. 23213 din 1926, a fost desărcinat din această calitate de director numindu-se în locul său arhidiaconul Ion Marinescu la 24 Iunie 1926, adică posterior intentării acţiunii de faţă se dă Decretul Regal No. 2672 din 1926 prin care reclamantul este desărcinat pe ziua de 20 Mai 1926 din suszisa calitate de director;

Având în vedere că reclamantul susţine: a) în primul rând că decizia de desărcinare a fost dată de o persoană fără calitate, anume că după art. 22 din noua Constituţie, art. 34 şi 37 din legea pentru organizarea bisericii ortodoxe române, numai biserica are conducerea şi administrarea şcolilor pentru formarea clerului, iar nu Ministerul Cultelor, că b) în al doilea rând, reclamantul invoacă art. 40 din legea clerului mirean şi a seminarilor, care prevede că numirea şi disciplina corpului didactic al seminarilor se regulează de legea asupra învăţământului secundar, care în art. 40 arată că directorii se numesc şi se revoacă prin Decret Regal, — nu ca în speţă prin decizie ministerială, iar art. 40 din legea clerului prevede că numai forma numirii se face după legea învăţământului secundar astfel că directorul de seminar trebuie să fie cleric, cu titlul Academiei în teologie, dar nu şi profesor de seminar; că c) în al treilea rând art. 106 din legea de organizarea Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii prevede că funcţionarii numiţi prin Decret Regal nu pot fi destituiţi decât tot prin Decret Regal în urma unui raport motivat al Ministerului şi în baza hotărârei comisiei discipline arătate la art. 49 din legea învăţământului secundar şi superior, dar în cazul de faţă nu există nici un Decret Regal de înlocuire, nici raport motivat nici o hotărâre disciplinară, de oarece Ministerul pârât declară că nu are nici un dosar pentru revocarea reclamantului şi în ultimul rând, reclamantul a adăugat că decretul de revocare dat de Minister posterior intentării acţiunii nu poate fi ţinut în seamă şi că reclamantul deşi nu este inamovibil, totuşi în baza art. 1 din legea Contenciosului administrativ, poate să poartă acţiunea de faţă; căci art. 4 fixează numai termenul pentru intentarea acţiunii, dar nu cere condiţia că funcţionarul revocat ilegal să fi fost inamovibil.

Având în vedere că Ministerul pârât a susţinut: a) că după dispoziţiile art. 4 alin. final din legea pentru Contenciosul administrativ numai funcţionarii inamovibili şi legal numiţi pot intenta acţiunea în justiţie în fehl celei de faţă, dar că funcţiunea de director al seminarului nu este o funcţiune inamovibilă (art. 40 din legea clerului mirean, art. 744 şi 55 din legea învăţământului secundar şi superior) şi nu este nici stabilă, căci art. 64 din Statutul funcţionarilor publici cere 5 ani în executarea unei funcţiuni pentru dobândirea stabilităţii; b) că, în al doilea rând reclamantul a fost numit ilegal în funcţiunea de director al seminarului, de oarece după art. 9 legea învăţământului secundar şi 40 legea clerului mirean trebuia să fie profesor titular, şi d-sa este suplinitor; c) că, în al treilea rând până la facerea unei legi speciale pentru numirea profesorilor pentru formarea clerului, ei se numesc în baza art. 34 din legea pentru organizarea bisericii ortodoxe în conformitate cu art. 45, de către Ministerul Cultelor; d) că, reclamantul nu poate invoca art. 106 din legea de organizarea Ministerului de Culte şi Instrucţiuni, care nu se aplică decât funcţionarilor din Minister, iar nu şi membrilor corpului didactic şi că, în fine, decretul dat posterior intentării acţiunii ratifică revocarea reclamantului şi cum d-sa nu este inamovibil nici stabil nu are calitatea de a sta în instanţa de contencios administrativ;

Având în vedere că legea pentru contenciosul administrativ cuprinde în art. 1 dispoziţia prin care oricine se pretinde vătămat în drepturile sale printr'un act administrativ de autoritate făcut cu încălcarea legilor şi a regulamentelor sale prin

reacua voință a autorităților administrative de a rezolva cererea privitoare la un drept, poate face cerere pentru recunoașterea dreptului său, la instanțele judecătorești competente arătate în această lege;

Că, în art. 4 alin. final din această lege se arată că aceste cereri se pot face oricând, însă, în cazul când particularul a adresat o cerere administrației, acțiunea în justiție se face într-un anumit termen de 30 zile, care se calculează după prevederile acestui text;

Că, tot în alin. final din acest articol se arată că în cazul de înlocuire, mutare sau punerea în retragere în contra legii a funcționarilor inamovibili legal numiți, cererea lor se va face în termen de 30 zile libere de la publicarea înlocuirii, mutării sau punerii lor în retragere în Monitorul Oficial;

Că, textul art. 8 prevede că funcționarul inamovibil sau stabil numit în mod legal, care ar fi înlocuit, sau mutat, pus la retragere în contra legii, păstrează, în cazul admiterii cererii sale, până la reintegrare, leafa, gradul și vechimea ce avea mai înainte;

Considerând că din complexul acestor texte reese că legiuitorul din 23 Decembrie 1925 pentru contenciosul administrativ dă drept particularilor de a recurge în cazurile prevăzute de art. 1 din această lege, dar că pentru funcționarul public înlocuit, mutat sau pus la retragere în mod ilegal, a limitat acest drept numai în cazul când funcționarul public este inamovibil sau stabil și legal numit.

Considerând că a interpreta aceste texte în sensul că ele nu atribuesc dreptul de a apela la instanța de contencios administrativ numai funcționarilor inamovibili sau stabili și legali numiți și a se ocupa numai cu fixarea termenului înăuntrul căruia poți intenta acțiunea, înseamnă a ajunge la concluzia inadmisibilă că pentru acest fel de funcționari să li se fixeze un anumit termen pentru prezentarea acțiunii în justiție, iar celorlalți funcționari lipsiți de inamovibilitate sau stabilitate să li se recunoască dreptul de a intenta acțiunea, oricând, după cum legea prevede pentru particularii lăsați în drepturile lor, conform art. 1 din lege.

Că, din potrivă, din analizarea rațională a textelor și a sistemului urmărit de legiuitor reese că el a vroit să stăvilească arbitrarul administrativ față de funcționarii publici inamovibili sau stabili și să dea acestora mijloace atât pentru a fi reintegrați în funcțiune (art. 8 alin. 1) cât și pentru a obține daune pentru prejudiciul suferit prin actul ilegal (art. 8 alin. 2).

Având în vedere că reclamantul, după însăși mărturisirea sa la interogator, nu este funcționar inamovibil ci profesor suplinitor la Seminarul din Buzău și fusese însărcinat ca director al acestui seminar fără a avea inamovibilitatea în funcțiunea din care a fost revocat.

Că, astfel neîndeplinind prima condițiune cerută de legea pentru Contenciosul administrativ acțiunea sa trebuie respinsă fără a mai fi nevoie să se intre în cercetarea celorlalte motive discutate de părți.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge ca nefondată acțiunea intentată etc.

(ss) I. Stănescu-Buzău, Al. Lerescu Al. Costin.

Grefier (ss) I. Chiru.

NOTA. — Speța procesului a cărui hotărâre o adnotăm e următoarea:

Un director de seminar este desărcinat dela direcțiunea Seminarului Buzău de către Ministerul Cultelor. Socotind decizia ministerială ilegală a atacat-o în Contencios Administrativ, bazându-și acțiunea pe 3 temeuri, cari, dat fiind noutatea lor, le vom rezuma în câteva rânduri.

Prin primul temei s'a susținut că potrivit noiei Constituțiuni și noiei legi de organizare a Bisericii Ortodoxe, conducerea Seminarilor o are Biserica, iar nu Ministerul, astfel că desărcinarea provenind dela o persoană fără calitate, este ilegală.

Pentru a evidenția acest lucru un scurt examen al chestiunii e necesar.

Primele Seminarii s'au înființat sub Regulamentul Organic, iar dela această dată până la unificarea administrativă ele au fost conduse de Biserică. Odată cu aceasta, datorită influenței anti-clericale venită din Franța, s'a ridicat Bisericii dreptul de conducere, însă din cauza protestelor Bisericii, printre cari semnalăm pe al Episcopului de Buzău din 3 August 1860, s'a adoptat un sistem mixt: Ministerul să conducă iar Biserica să controleze. Legea de organizare a învățământului dela 1860, prin art. 227, stabilea următoarea normă în conducerea Seminarilor: ele erau sub directă conducere a Ministerului Cultelor, iar Mitropolitul și Episcopii exercitau doar un control. Această normă fu păstrată în legea dela 1883 prin art. 188, și următorii. Aceasta fiind dar situația până în anul 1923, să examinăm stadiul actual al legislației.

Noua Constituție a României prin art. 22 pune un principiu nou, inversând vechea normă pe care am arătat-o mai sus. Conform noiei Constituțiuni, Biserica trebuie să-și reglementeze, *conducă și administreze prin organele sale proprii și sub controlul Statului*, chestiunile sale religioase, culturale, fundationale și episcopicești. Deci Biserica, care până atunci avea doar un drept de control, ia drepturile de conducere ce le avusese Statul, iar rolul acestuia se limitează la control, rol deținut înainte de Biserică.

Se revine dar aproape la sistemul regulamentului organic.

Legea pentru organizarea Bisericii ortodoxe române repetă acest principiu în art. 4, principiu care aduce, după cum se exprimă expunerea de motive a legii, o Autonomie a Bisericii Ortodoxe.

Aplicând acest principiu la școli art. 34 dispune că „Școlile pentru formarea clerului și școlile pentru formarea cântăreților bisericești stau sub conducerea Bisericii”.

Aceasta fiind situația, se desprinde clar și lămurit următoarele:

1) Că datorită principiului constituțional după care Biserica își va reglementa, conduce și administrea afacerile sale culturale și art. 34 din legea Bisericii Ortodoxe care pune școlile pentru formarea clerului sub conducerea Bisericii, revocarea unui director de Seminar nu se mai poate face decât de un organ bisericesc.

2) Că în nici un caz acest organ nu poate fi Ministerul, întrucât Statul are doar un drept de control. Or, a da Ministerului Cultelor dreptul de a revoca pe un director de Seminar, înseamnă a-i acorda în locul controlului îngăduit de lege și Constituție conducerea și administrația pe care le are Biserica.

Iată dar cel dintâi temei pe care Curtea de fond trebuie să-l rezolve, pentru prima oară în țară la noi.

Prin motivul al doilea se cerea anularea deciziei ministeriale, întrucât desărcinarea unui director de Seminar nu se poate face decât prin Decret Regal conform art. 40 din legea Clerului Mirean și al Seminarilor, care trimite în ceace privește condițiile de formă, în care trebuie să se producă destituirile la art. 7 din legea învățământului secundar și superior. Or, acest articol cere imperios un Decret Regal.

Infine prin cel de al treilea motiv, se susținea că în conformitate cu art. 106 din legea organică a Ministerului revocarea unui funcționar numit prin Decret Regal nu se poate face decât tot prin Decret Regal, dat pe baza unui raport motivat al Ministerului și în ur-

ma unei hotărâri a comisiei prevăzute în art. 49 al legii. Nici una din cerutele legi nefiind îndeplinite, măsura era ilegală. Iată dar în ce constau temeiurile acțiunii. În prim rând lipsa de calitate a persoanei dela care emană desărcinarea; iar în cazul când s'ar fi considerat că acea persoană putea desărcina pe un director de Seminar, se invocă neîndeplinirea condițiilor de formă cerute de lege.

Curtea de apel fără a intra în examenul nici uneia din chestiunile puse, respinge acțiunea pe motiv că reclamantul nefiind funcționar inamovibil nu are deschisă calea Contenciosului Administrativ.

Credem nefundată părerea Curții pentru următoarele motive:

Art. 1 al legii pentru Contenciosul Administrativ, singurul articol care indică cine are drept să acționeze pe această cale, nu face nici o distincție.

Principial „oricine” are drept la o asemenea acțiune. Deosebirea făcută de Curte între funcționarii inamovibili și cei amovibili este arbitrară. Zicem acest lucru de oarece interpretând în acest sens legea înseamnă a adăuga la ea, și înseamnă a crea prin interpretare decăderi, acolo unde nici un text nu le prevede.

Este prea bine cunoscut și nu insistăm că decăderile sunt de strictă interpretare, că trebuie să rezulte dintr'un text clar și neîndoelnic și că nu se pot crea prin interpretare și analogie.

Legea întrebuințează cuvântul „oricine” în care de sigur toată lumea este cuprinsă. Curtea însăși într'unul din considerentele sale zice că orice particular poate acționa în Contencios. Ne întrebăm atunci cum ar fi putut legiuitorul să ridice unei categorii de funcționari un drept pe care desbrăcați de această calitate a lor l-ar avea ca orice particular? E o întrebare la care nu am găsit nici un răspuns. Credem că nici nu se poate da vre-unul, dacă se are în vedere că atunci când cineva devine funcționar capătă o serie de drepturi, peste acelea pe cari le avea înainte, și nici decum nu este pus într'o situație inferioară aceleia pe care ar avea-o desbrăcat de calitatea de funcționar.

Art. 4 din legea pentru Contenciosul Administrativ, din care trage argumentele Curtea în decizia ei, nu se ocupă de capacitatea ce trebuie să aibă cei ce recurg la acțiuni în conformitate cu această lege. Art. 4, nu face altceva decât să indice termenul înăuntrul căruia se pot introduce asemenea acțiuni.

Din soluțiile date până acum acțiunilor în Contencios Administrativ se desprinde ideea că orice funcționar, care nu poate fi transferat sau înlocuit decât în anume cazuri și cu anumite forme, se poate plânga pe această cale în caz de călcare a lor.

De aceea, când legea indică organele în drept a face înlocuirea unui director de Seminar, și totuși înlocuirea e săvârșită de alte organe, măsura este ilegală, și actul ilegal lezând dreptul funcționarului de a nu putea fi destituit decât de un anumit organ bine determinat, acțiunea în Contencios este deschisă acestuia.

Tot asemenea când legea prescrie, cum e cazul în speță, formele ce trebuiesc îndeplinite pentru ca un funcționar să fie îndepărtat, desigur că destituirea ce nu respectă aceste forme lezează dreptul funcționarului de a nu fi destituit decât în anumite condițiuni și calea Contenciosului îi este deschisă.

A admite teoria Curții ar însemna că un funcționar ce nu e inamovibil să poată fi înlocuit de oricine, în diferent prin ce mijloace, fără ca să aibă dreptul de a se adresa Justiției. Am ajunge atunci la situația di-

zară la care ne aduce decizia Curții de Apel, după care Preotul P. nu se poate plânga în Contenciosul Administrativ că rău a fost desărcinat de Ministru, atunci când oricum s'ar fi interpretat legea el nu putea fi destituit decât sau de autoritatea bisericească sau prin Decret Regal.

Chestia inamovibilității este de fond.

Acela care n'avea nici o garanție împotriva înlocuirii sau mutării sale va cădea în acțiunea sa.

Acela însă care, ca reclamantul din speță, avea garanții ce nu au fost respectate, va câștiga.

De aceea credem că greșit Curtea de Apel București s III a respins în principiu acțiunea. Ea trebuia să examineze susținerile părților și dacă găsea că Ministerul, pe cale de decizie, putea să desărcineze un director de Seminar, numai atunci să respingă acțiunea. Dacă însă examinând vedeă, cum e cazul, că oricum s'ar interpreta legile, numai autoritățile Bisericești sau M. S. Regele avea acest drept, trebuia să admită acțiunea.

De altfel credem că e bine ca Justiția să deschidă larg porțile sale funcționarilor, iar nu să oprească accesul unei categorii dintre ei, pentru că în situația de arbitrar administrativ care din nenorocire dăinuiește, ea întărește încrederea funcționarilor într'insii și micșorează elanurile arbitrare și nedrepte ale șefilor lor.

A. FULGA
Avocat

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI, SECȚIA III

Audiența d-lă 22 Iunie 1926

Președenția d-lui S. GOGALNICEANU, președinte

Nathan Pedvisocar cu av. G. Cristescu și G. I. Duqué cu
avocat Al Stănculescu

Decizia civilă No. 185

Urmărire generală de venituri nevalidată încă. Tribunal. Apel. Dacă este admisibil? Art. 104, 577 și urm. pr. civ.

Nu există apel contra jurnalului Tribunalului prin care se încuviințează o urmărire generală de venituri, dacă această urmărire nu este încă validată și debitorul nu a îndeplinit mai întâi formalitățile cerute de art. 577 și urm. pr. civ.

Curtea

Asupra incidentului ridicat de intimatul G. I. Duqué, prin care tinde la respingerea ca inadmisibil a apelului făcut de Nathan Pedvisocar în contra jurnalului cu No. 4795 din 14 Maiu 1926, dat de Tribunalul Ilfov s. de notariat, pe motiv că atari jurnale, prin cari se dispune înființarea urmăririi generale de venituri, nu pot fi apelate până ce mai întâi nu se validează urmărirea, potrivit dispozițiilor art. 480 din pr. civ.; iar apelantul a cerut respingerea incidentului, întemeindu-și dreptul de a face apel pe art. 104 din aceeași procedură, cum și pe faptul că nu există nici un text de lege care să-i ridice în mod formal dreptul de apel în asemenea cazuri.

Având în vedere că din desbateri și actele dela dosar se constată că: intimatul G. I. Duqué pe baza unei acțiuni ce a intentat în contra apelantului Nathan Pedvisocar, a unei scrisori din 28 Decembrie 1925 și a unei somații din Martie 1926, prin petițiunea înreg. la prima instanță sub No. 22735 din 12 Maiu a. c., a cerut să se încuviințeze urmărirea generală de venituri pe imobilul din București, strada Traian No. 37, proprietatea debitorului său — apelantul Nathan Pedvisocar, — aceasta pentru despăgubirea sa de plata sumei de lei 1.065.0000, cu procente de 15 % dela 1 Decembrie 1925 și până la achitare, plus cheltuieli de judecată; Că prin aceeași petițiune, conform dispozițiilor art. 480 din pr. civilă, a cerut totdeodată citarea părților pentru a se discuta validarea urmăririi.

Că această cerere, Tribunalul întemeiat pe dispozițiile art. 477 și urm. din pr. civilă, a admis-o prin jurnalul apelat, dispunând a se scrie Corpului de portări să urmărească veniturile generale ale zisului imobil, proprietatea apelantului, până la concurența sumei vorbite mai sus etc. ... și a numit în același timp ca girant administrator pe d-l Vârnay-Liteanu.

Având în vedere că măsura aceasta s'a luat de Tribunal, fără citarea debitorului Nathan Pedvisocar, care urmă să fie citat pentru a se discuta validarea urmăririi încuviințată prin jurnalul apelat.

Având în vedere însă că numitul debitor n'a așteptat să se îndeplinească mai întâi formalitățile anume cerute de art. 477 și urm. din pr. civilă, ci a făcut apelul de față.

Considerând că, în asemenea situație, apelul devine inadmisibil, de oarece nu este un apel în contra unei hotărâri dată în conformitate cu dispozițiile art. 104 din aceeași procedură, a cărei aplicare în speță, nu-și poate avea locul, precum susține apelantul, fiindcă, — după cum s'a arătat mai sus, — nu este vorba decât numai de o cerere privitoare la urmărire de venituri, nevalidată încă.

Că dar, incidentul ridicat de intimat fiind întemeiat urmează a fi admis și în consecință a se respinge apelul ca inadmisibil.

Pentru aceste motive, Curtea, admite incidentul.

(ss) S. Gogălniceanu, I. Coandă, Aurel Lerescu

Grefier (s) Ștefănescu

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI, SECȚIA IV-a

Audiența dela 17 Iunie 1926

Președinția d-lui GR. PHERE HYDE, Președinte
Ministeru de Finanțe și directorul I. Ștefănescu cu Banca
recurs prin d-l avocat Theodoru
Decizia fiscală No. 118.

Legea contribuțiilor directe. Recurs. Participațiuni de beneficiu. Dacă sunt supuse la impozitul complementar? Art. 33 legea contribuțiilor directe.

Participările de beneficiu nu sunt scutite de impozitul complementar decât atunci când s'a plătit impozitul mobilier pentru acele sume, ori în speță, aceasta neconstatându-se, s'a violat art. 33 legea contribuțiilor directe.

Curtea

Asupra recursului de față:

Având în vedere că fiscul se plânge prin motivele de recurs depuse, că s'a violat art. 30, 31 și 33 din legea contribuțiilor directe, exces de putere și omisiune esențială, când s'a scăzut din beneficiul net al Băncii suma de 335.375 lei 65 bani, participațiuni încasate dela alte întreprinderi.

Considerând că într-adevăr conform art. 33 din legea contribuțiilor, nu sunt supuse impozitului complementar sumele ce intră în compunerea beneficiului net al societăților pe acțiuni, participațiile reale la beneficiile altor societăți, pentru care însă s'a plătit impozitul mobilier:

Că în speță, Banca Mercur n'a dovedit plata impozitului mobilier la suma de 335.375 lei participații la beneficiul altor societăți și totuși comisiunea de apel volând dispozițiile art. 33, a scăzut această sumă din beneficii;

Că astfel fiind, recursul de față este întemeiat și urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul.

(ss) Gr. Pherehyd, D. Băgăat, N. Jak Constantinescu,
D. Cernescu, Constantin Păntelimon.

Grefier (s) Zodie

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA III

Audiența din 27 Iunie 1923

Președinția d-lui I. CERNĂTEANU, Președinte
Sentința penală No. 1061

Infracțiune de les-majestate. Condamnare la închisoare și amendă. Grațiere. Implică și amenda? Art. 77 și 294 c. pen.; art. 26 din Constituție.

Dacă actul de grație în efectele sale are aplicare și asupra amenzei ca pedeapsă complementară, în cazul în care remiterea ei nu a fost expres indicată în decret și când executarea ei nu s'a produs în fapt

Tribunalul,

Asupra acțiunii penale de față în care se inculpă Nicolae D. Cocea din București strada Sfântul Ionică No. 10, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 77 combinat cu 294 cod. penal și art. 26 al. a din constituție.

Având în vedere că din actele primelor cercetări făcute de d-l judecător de Instrucție, al Cabinetului I de pe lângă acest Tribunal care a dat ordonanța definitivă Nr. 61 din 9 Iunie 1923 și din însăși recunoașterea făcută de inculpat la Cabinetul de instrucție, se stabilește că inculpatul N. D. Cocea a publicat sub semnătura sa în revista „Facla”, No. 12, din 24 Martie 1923, un articol intitulat „Răspunzătorul” prin care, face o serie de acuzațiuni și imputări Majestății Sale Regelui, în termeni violenți și sub o formă de ironie de așa natură, în cât constituie o vădită ofensă la adresa persoanei Suveranului, și pentru tot conținutul acestui articol impută Suveranului, actele guvernului.

Deci ofensa rezultă, din întregul cuprins, al articolului și mai ales, în cuvintele din ultimul aliniat, prin care se spune că baionetele oricât de numeroase, n'au apărut niciodată pe Regii nemernici, iar imputarea actelor guvernului, rezultă din întregul articol.

Având în vedere, că inculpatul în comiterea acestui delict, s'a servit de mijloacele enumerate în art. 294 cod. penal, și prin urmare s'a făcut pasibil de penalitatea prevăzută de art. 77 cod penal combinat cu art. 26 al. a din constituție citite în sedința publică astăzi.

(Urmează textul legii).

Pentru aceste motive, Tribunalul de acord cu d-l Prim Procuror, condamnă, etc.

(ss) I. Cernăteanu, St. Bucliu, Dumitrescu.

Grefier (ss) I. C. Pallos

NOTA. — Faptul grațierii d-lui Nicolae Cocea, pune în discuție un problem juridic cu referință la efectele actului de clemență regală.

Prin sentința Nr. 1061 din 27 Iunie 1923 a trib. Ilfov secția III-a (dos. Nr. 2487), d-l Cocea a fost condamnat pentru infracțiune de les-majestate, la 18 luni închisoare și 10.000 lei amendă. Hotărârea trib. Ilfov atacată cu apel și recurs, rămâne definitivă în luna Noiembrie 1925 când condamnatul începe executarea pedepsei. În Iulie 1926, adică după executarea a 8 luni din totalul pedepsei, d-nul Cocea beneficiază de clemența regală acordată prin înaltul decret de grațiere Nr. 3006 din 10 Iulie 1926 (Monitor. Ofic. din 15 Iulie 1926, pag. 10.740) ce are următorul cuprins: „Grațiem de restul pedepsei cu închisoare ce mai are a suferi pe Nicolae D. Cocea, condamnat de trib....”.

Până la data grațierii condamnatul nu a achitat amenda ce urmă să plătescă. Indată după apariția decretului autoritățile au pus în vedere grațiatului de a o plăti. D-nul Cocea s'a opus la plată, sub motivul că fiind grațiat de restul pedepsei cu închisoare, trebuie interpretat că și amenda implică i-a fost remisă, cu

toate că decretul o trece sub tăcere. Parchetul în urma refuzului, a lansat mandat de arestare, convertind amenda în închisoare conform dispozițiilor legale. Contra acestui mandat d-nul Cocea a făcut opoziție, urmând ca justiția să se pronunțe și să stabilească dacă actul de grație în efectele sale are aplicare și asupra amenzei ca pedeapsă complementară, în cazul în care remiterea ei nu a fost expres indicată în decret și când executarea ei nu s'a produs în fapt.

Pentru a da o soluțiune problemului ce se pune, socotim că e nevoie a cercetă înseși elementele constitutive ale dreptului de grație și mai ales vom căuta a degaja răspunsul, analizând efectele sale în raport cu pedepsele la cari se referă.

În România, grația cași amnestia constituie un atribut ce aparține exclusiv șefului Statului, fiind prin urmare un atribut regal. Constituția îl prevede la art. 88 al. 4 sub următoarea redactare:

„Regele are dreptul de amnestie în materie politică, are dreptul de a iertă sau micșoră pedepsele în materie criminală, afară de ceea ce se statornicește în privința miniștrilor“.

În afară de textul constituțional numai există nici o altă dispozițiune legală, nici în ceea ce privește regulile de formă, nici în ceea ce privește efectele, cu referință la grație.

Regulile relative la formă și efecte, sunt stabilite de uzanță, impuse de tradiție.

Spre deosebire de amnestie ce are ca efect înlăturarea cu retroactivitate, atât a condamnățiunei irevocabile cu toate consecințele sale, precum să facă să dispară, din punct de vedere juridic, chiar infracțiunea comisă, apărând astfel ca un adevărat „restitutio in integrum“, al vechiului drept roman,—grația dinpotrivă, constă numai în remiterea pedepsei, menținând în totul condamnățiunea cu toate consecințele ei juridice.

Amnestia se aplică unui gen de infracțiune, infracțiuni cu caracter politic, grația dinpotrivă nu se referă la infracțiune, ci la infractor fiind cu totul individuală și având în special aplicațiune în materie de infracțiuni de drept comun (1).

Se știe că grația este un act arbitrar, absolut și ilimitat, ceea ce o face susceptibilă de orice modalitate sau restricțiune, pe care Șeful Statului ar dori să o imprime.

Actul de grație prin urmare poate fi *simpliciter* sau afectat de o modalitate, *condițiune rezolutorie* sau *termen* (2).

În caz de condițiune rezolutorie menținerea beneficiului acordat este subordonat realizării condițiunei impuse, termenul dinpotrivă nu are alte consecințe, decât de a întârziă efectul la o epocă ulterioară, la un moment fixat prin decret.

În ceea ce privește întinderea clementei regale ea poate să poarte fie asupra remiterii complete a pedepsei, fie să comporte numai o remitere parțială, fie să aibe numai un efect cominatoriu.

În primul caz evident că condamnatul e scutit de întreaga pedeapsă, în al doilea i se reduce numai o

fracțiune determinată, sau restul ce are să mai execute, după cum e indicat în decret, iar în cazul de comutare, Șeful Statului își acordă clementa prin înlocuirea unei pedepse mai grele cu una mai ușoară.

Pentru respectarea principiilor de drept, Șeful Statului e obligat să ia pedepsele tot din scara legală a pedepselor și să respecte separațiunea între pedepsele de drept comun și cele politice. Nu încapă nici o discuțiune că poate alege în condițiunile de mai sus ori care din pedepsele mai blânde (3).

Grația considerată sub raportul numărului celor ce beneficiază, poate fi divizată în grație individuală și grație colectivă.

Grația individuală (indulgentia specialis) este aceea conferită unui individ determinat, pe când *grația colectivă* (indulgentia generalis) este aceea care vizează o categorie întreagă de condamnați, aceștia trebuind spre deosebire de amnestie, să fie indicați expres și individual în lista de grațiere.

Pentru ca grația să poată fi acordată trebuie ca pedeapsa la care se referă să rezulte dintr'o condamnățiune invocabilă, deoarece clementa nu și-ar avea rațiunea atâta vreme când condamnatul mai dispune de calea apelului sau a recursului în urma cărora ar putea obține reformaarea sentinței înseși. A admite ca grația să producă efecte înainte ca toate căile de atac în justiție să fie fost consumate, ar fi a admite posibilitatea pentru Capul Statului de a interveni și de a zădărnici actele justiției în curs, drept ce nu îi aparține decât în materie de amnestie și numai pe această cale.

Grația deasemenea nu poate fi acordată după ce pedeapsa a fost prescrisă. Remiterea pedepsei fiind scopul grației, de îndată ce aceasta nu mai poate fi executată, fiind prescrisă, intervenția grației ar deveni inutilă.

Clementa odată acordată e irevocabilă. Deasemenea ea fiind de ordin public, nu poate fi refuzată (4).

Grația fiind individuală ea nu profită complicilor.

În ceea ce privește pedepsele ce pot fi grațiate, având în vedere absența oricărei restricțiuni, ea poate să se refere la oricari pedepse, atât corporale, privative sau restrictive de libertate, cât și pecuniare, suceptibile de o execuțiune, fie ele pedepse criminale, corecționale sau de simplă poliție. Grația nu se aplică pedepselor sau măsurilor disciplinare ce nu sunt pedepse, și ce au cu totul alt caracter (5).

Prin urmare, nici o dificultate nu se prezintă în ceea ce privește pedepsele principale. Nici pedepsele complementare nu au dat și nu dau loc la nici o controversă, ele fiind pedepse pronunțate de justiție ca un compliment la pedepsele principale (amenziile pot fi când pedepse principale, când pedepse complementare). Pedepsele accesorii sunt singurele cari au provocat discuțiuni ca unele ce decurg de plin drept, în virtutea legii, din însuși faptul condamnățiunei.

Cum însă ele decurg ca niște consecințe legale din faptul condamnățiunei și cum grația lasă în totul să subsiste condamnățiunea, cu toate consecințele ei, neavând efect decât asupra execuțiunei pedepsei, toate aceste pedepse accesorii rămân în vigoare.

1) Garraud, Droit pénal français T. II p. 637, Roux, Cours de Droit pénal pag. 344.

Legraverant, Organisation criminelle T. II p. 744 et s.

2) Georges Vidal Droit criminel pag. 735; Bonneville, Régime pénitentiaire p. 165; Legoux, Du droit de grâce pag. 80; Blackstone, Commentaire sur le Code criminel d'Angleterre Liv. V ch. 31; I. Tanoviceanu, Editia 1926, Dreptul Penal, Vol. III p. 766; G. Vrăbiesco, Contribution à l'étude critique du Droit de grâce pag. 54.

3) Liszt, Lehrbuch des deutschen Strafrechts paragr. 75 nr. II. Trad. française p. 426.

4) Peyrout, Pensées d'un prisonier p. 146—147; Gourraincourt, Droit de grâce sous la république p. 103; Holtzendorff, Encyclopaedie der Rechtswissenschaft 1890 p. 962; De Lanouvelle, Droit de grâce p. 140.

5) Du Mesnil Droit de grâce et les peines disciplinaires.

Excepțiază la acest principiu interdicțiunea legală, ce încetează de îndată și de plin drept cu remiterea pedepsei principale din care decurge. Această excepțiune își are explicațiunea în faptul că interdicțiunea legală fiind o consecință directă a faptului execuțiunii pedepsei, ea nu mai are nici o rațiune de a subsista din momentul în care deținutul e pus în libertate.

Grația raportată la interesul terților, fiind „res inter alios acta”, nu poate întru nimic să împiedice drepturile lor la despăgubirile civile ce li s'ar cuveni.

După ce am analizat elementele constitutive ale dreptului de grație, cât și efectele sale asupra pedepselor, să revenim la speța ce ne interesează și să încercăm a soluționa pe cale de raționament juridic problema ce s'a pus cu prilejul grației d-lui Cocca.

Incontestabil, dacă actul de grațiere referitor la d-l Cocca ar fi fost un act pur și simplu cu indicațiunea că se grațiază restul pedepsei, problemul ar fi avut cu totul o altă înfățișare și soluțiunea juridică ar fi fost cu totul alta.

Într-o asemenea situațiune s'ar fi putut afirma cu ușurință că beneficiul clemenței acordate, cuprinde laolaltă pedeapsa principală (închisoarea) și pedeapsa complementară (amenda), căci din momentul ce actul de grație nu face nici o rezervă, nu face nici o mențiune, înseamnă că voința Supremă a înțeles să erte tot ce condamnatul eră obligat să mai execute.

În Franța lucrurile au fost împinse chiar mai departe. S'a pus întrebarea dacă amenzile plătite în momentul acordării grației mai pot fi restituite ori nu. În virtutea principiului că grația nu poate remite decât o pedeapsă neexecutată și că ea nu are efect retroactiv, incontestabil că asemenea pedepse nu pot beneficia de clemența Supremă.

Totuși, cancelaria biroului de grațieri de pe lângă ministerul de justiție, pentru a veni în favoarea condamnaților, a decis pentru amenzile cari nu au fost încă plătite în momentul când recursul în grație a parvenit la cancelaria biroului, dar care au fost plătite ulterior în intervalul până la acordarea grației, să fie restituite, ca plătite fără cauză, dând un efect retroactiv grației la ziua când cererea a a parvenit la susnumitul birou. În sensul acesta s'a fixat jurisprudența Cancelariei biroului de grație francez (6).

Cu totul altul este însă cazul d-lui Cocca. Actul regalian ce îi conferă beneficiul clemenței, nu este un act pur și simplu, fără nici o restricțiune, fără nici o rezervă.

Dinpotrivă el prevede expres că grația poartă numai asupra pedepsei cu închisoarea.

E drept că nu vorbește nimic de amendă; în logică juridică însă, raportându-ne la elementele, modalitățile și efectele acestei instituțiuni, interpretarea voinței regale nu dă loc la nici o discuțiune. Amenda nu a fost înlăturată. Regele a înțeles să erte numai restul pedepsei cu închisoare.

GEORGE VRABIESCU,

Doctor în drept dela Paris

Membriu referent în Consiliul Legislativ

6 Ianuarie 1927, București.

TRIBUNALUL IAȘI, SECȚIA III-a

Audiența dela 31 August 1926

Președinția d-lui D. TUDORAN, Judecător

H. Rotman și Firma Otto Haac's cu Firma
S. Rotman & S. Bembasat

Sentința Comercială No. 302

Faliment. Sentință declarativă dată în lipsă. Apel contra ei direct la Curte din partea falitului. Opoziție în termen contra aceleiaș sentințe din partea unor creditori. Judecarea ei după judecarea apelului. Autoritatea lucrului judecat stabilită prin deciziunea Curții. Art. 711 c. com.

În materie de faliment, hotărîrea declarativă fiind, din cauza publicității, opozabilă erga omnes, nu numai față de părțile litigante, legea presupune părți cunoscătoare ale litigiului, pe toți interesații în legătură cu falitul acordându-le direct, în caz de nemulțumire cu prima judecată, posibilitatea unei noi judecări în opoziție. Odată însă judecat apelul contra sentinței declarative de faliment, calea opoziției la tribunal este închisă din cauza imposibilității de a se statua asupra unui litigiu în judecata caruia a intervenit deja deciziunea instanței de fond superioare care operează autoritatea lucrului judecat.

S'a prezentat d-l avocat M. Veiler, procuratorul firmei Otto Haac's succesor H. Loevidt, lipsind H. Rotman și d-l judec Sindic al falimentului Rotman et Bembasat. Procedura completă.

Tribunalul,

Asupra opozițiilor făcute de Herman Rotman din Iași prin petiția înregistrată la No. 13813 din 4 Mai 1926 și a d-lui avocat M. Veiler, procuratorul firmei Otto Haac's succesor H. Loevidt din Chotebor (Cehoslovacia), prin petiția înreg. la Nr. 13814 din 4 Mai 1926 în contra sentinței comerciale a acestui Tribunal Nr. 118 din 29 Aprilie 1926, prin care a fost declarată în stare de faliment firma Rotman et S. Bembasat din Iași strada Ștefan cel Mare Nr. 39, cerând admiterea opoziției și ridicarea stărei de faliment a zisei firme.

Văzând concluziunile părților și actele din dosar.

Având în vedere că prin art. 711 cod. com. se acordă oricărui părți interesate deci și creditorului ce n'a participat la primele debateri calea opoziției în contra sentinței declarative de faliment în termen de 10 zile dela afișarea extrasului cerut de art. 710 c. com., că dar opoziția ce este a se judeca astăzi este admisibilă în principiu.

Având însă în vedere că între timp s'a judecat la Curtea de apel din Iași apelul declarat conform aceluiaș text de lege de către falit menționându-se hotărîrea primei instanțe; că dar astăzi Tribunalul este desezisat de dreptul de a mai statua asupra fondului însuși al acestui litigiu.

Că deși art. 711 cod. com. face posibilă contradicția ce se apelează astăzi prin faptul că permite falitului lipsă la prima judecată să declare direct apel la Curte împotriva sentinței declarative de faliment în timp ce la tribunal pot fi înreg. spre judecată diversele opoziții ce pot îndrepta asupra aceleiaș sentințe creditorii reclamanti lipsa de asemeni la prima instanță precum și părțile interesate. Conform menționatului text putându-se ivi situațiunea contradictorie de a se judeca în acelaș timp opozițiile la Tribunal și la Curte apelul totuși atâta vreme cât instanța superioară de fond s'a pronunțat asupra unui litigiu nu mai este în-căderea Tribunalului de a statua asupra fondului aceluși litigiu, întrucât hotărîrea ultimă nu-i mai aparține.

Considerând că în materie de faliment ceea ce în dreptul comun constituie contestația terțului pentru a se apăra de efectele unei hotărîri date în neființa sa, pentru multiplele interese ce sunt în joc și pentru motivul că în principiu se angajează și

6) În acelaș sens Haus. Principes du Code pénal Belge T. II, pag. 230 et s.

ordinea publică și pentru că este vorba și de o măsură ce tinde la modificarea condițiilor de manifestare a persoanei, trebuie să se deducă imediat judecății în termene anume fixate de lege.

Că falimentul implicând o execuțiune provizorie imediată nu poate fi susceptibil de a fi atacat pe calea contestațiilor terților, ci numai pe aceiaș cale de atac a hotărârii ca și pentru părțile litigante dar absente și anume opoziția cu drept de apel, fără însă ca prin aceasta să se modifice caracterele ce definesc calea ordinară de retractare a sentinței.

Având în vedere că în materie de faliment hotărârea declarativă e opozabilă „erga omnes” nu numai părților litigante deci și celor cari sub orice formă au a suferi vre-o repercusiune a schimbării petrecute în persoana falitului. Că astfel legea presupunând părți cunosătoare ale litigiului pe toți interesații în legătură cu comerciantul declarat în faliment le acordă direct în caz de nemulțumire cu prima judecată, posibilitatea unei noi judecări în opoziție. Astfel odată judecat apelul la sentința declarativă de faliment calea opoziției la Tribunal este închisă din cauza imposibilității de a se statua asupra unui litigiu în judecata căruia a intervenit deja deciziunea instanței de fond superioare. Autoritatea lucrului judecat operează în speță un relativ, inter litigantes, ci erga omnes, fiind o hotărâre ce modifică statutul personal și dacă legea a dat cale specială de opoziție părților ce n'au figurat în instanță — totuși judecându-se apelul falitului înainte — ultima hotărâre le este și lor opozabilă întrucât nu au manifestat în instanța de apel o intervențiune, fie în favoarea falitului, fie în defavoarea sa alături de judecătorul Sindic, căci, în deosebi de dreptul comun, la faliment publicitatea și nu citarea în instanță estinde puterea lucrului judecat.

Pentru aceste motive redactate de d-l Jude Supleant Laurențiu Preușescu, Tribunalul respinge amândouă opozițiile etc.

NOTA. — Sentința Tribunalului e foarte interesantă și se pronunță asupra unei chestiuni pe cât de delicată, pe atât de rară, fiindcă nu cunoaștem ca instanțele judecătorești să mai fi avut ocazia să se pronunțe asupra unei chestiuni identice. Osebit de interesul teoretic chestiunea prezintă un vădit interes practic, mai ales acumă când falimentele sunt la ordinea zilei.

X e declarat în stare de faliment. Face apel direct la Curte și i se respinge apelul. Ulterior niște creditori care făcuseră opoziție în termen contra sentinței declarative de faliment, conform art. 711, cer să se judece opoziția făcută de ei.

Trib. și Curtea de apel Iași s. II-a, care a confirmat această sentință, resping această opoziție.

Argumentele tribunalului sunt următoarele:

1) Odată ce Curtea s'a pronunțat asupra litigiului Tribunalul e desesizat de judecarea lui și nu mai e în cădere să se pronunțe din nou asupra acestui litigiu, întrucât hotărârea ultimă nu-i mai aparține și instanța superioară s'a pronunțat asupra fondului.

2) În materie de faliment operează autoritatea lucrului judecat *erga omnes* în virtutea publicității și nu a citării în instanță și odată ce nu s'a lăcut vreo intervenție în apel hotărârea dată asupra apelului e opozabilă tuturor creditorilor.

Deciziunea Curții de apel Iași s. II-a își însușește motivele de drept și de fapt ale tribunalului accentuând că este autoritate de lucru judecat.

Cu toate dificultățile de ordin practic și cu toată necesitatea de a curmă această situațiune a stărei de faliment cât mai curând printr-o decizie de irevocabilă autoritate, socot că soluțiunea adoptată de tribunal nu respectă drepturile conferite creditorilor individual de art. 711 c. com.

Legea prin art. 711 c. com. conferă fiecărui creditor individual dreptul de a face opoziție prevăzând un ter-

men foarte scurt de 10 zile, iar ca dată de când începe a curge această opoziție, nu prevede comunicarea sau publicitatea reală care ar putea să aducă sentința la cunoștința terților interesați, ci afișarea extrasului sentinței de faliment la ușa tribunalului, conform art. 710 cod. com., deci o publicitate atât de redusă încât poate fi socotită ca inexistentă în practică.

Așa dar legea a prevăzut în art. 711 o măsură foarte drastică destinată să limiteze în timp căile de atac ale terților — ordinare sau extraordinare — fiindcă în materie de faliment opoziția înlocuiește contestația din dreptul comun, făcând hotărârea opozabilă „erga omnes” după trecerea unui scurt interval de timp. Dar odată ce un creditor a fost destul de diligent încât în termenul legal de 10 zile să facă opoziție, nu se mai concepe ca acest drept exercitat în termen și în condițiunile art. 711 c. com. să fie suprimat prin faptul că falitul uzând de altă cale de atac ce îi stătea lui la dispoziție, s'a judecat între timp și i s'a respins apelul.

Creditorul are dreptul să ceară ca opoziția să fie judecată și numai hotărârea instanței căreia i s'a adresat legalmente, judecând în fond opoziția sa, poate decide în privința temeiniciei sau netemeiniciei acestei opoziții, iar nu ca pentru fapte posterioare și independente de voința creditorului să se respingă ca inadmisibilă o opoziție foarte legală și admisibilă în momentul intenției sale.

Doctrina e unanimă că acest drept de opoziție e un drept individual acordat creditorilor în parte pentru apărarea unor interese materiale sau morale și acest drept nu e influențat nici de faptul că falitul ar fi dat mulțumire pentru sentința declarativă de faliment făcând-o astfel definitivă față de el, ca și în cazul respingerei apelului (V. Dumitrescu vol. VI, Nr. 271).

Osebit de argumentul de ordin practic, precum incertitudinea stărei de faliment din cauza opoziției în care creditorii nu se grăbesc să fixeze termen de judecată și dificultatea pentru tribunal de a retracta sentința asupra stărei de faliment, confirmată între timp de Curte, se mai aduce un argument bazat pe reprezentarea tuturor creditorilor în apel de către judecătorul Sindic cu ocazia judecării apelului și deci creditorul oponent fiind și el reprezentat, deciziunea din apel îi e opozabilă și lui și nu mai poate repune litigiul în discuțiune fixând termen în opoziția sa.

Acest argument foarte seducător în aparență și fiindcă remediază o serie de dificultăți pe care le prezintă admiterea tezei noastre nu e însă întemeiat pentru două considerațiuni:

1) Judecătorul Sindic reprezintă masa credală numai în ceea ce privește administrarea patrimoniului falitului și repartiziia averii sale dar nu și pentru drepturile distincte ale fiecărui creditor de a discuta însăși chestiunea dacă e loc sau nu la declararea stărei de faliment.

2) În orice caz nu se poate vorbi în speță de reprezentarea creditorului oponent prin Judecătorul Sindic, căci odată ce acest creditor a făcut o opoziție manifestându-și o voință în senz contrar stărei de faliment, nu se mai poate vorbi de reprezentarea lui prin Judecătorul Sindic care e adversarul lui în procesul de opoziție și deci nu se mai poate vorbi de lucru judecat față de creditorul oponent. S'ar mai putea spune că respingerea ca inadmisibilă a opoziției o o consecință a neglijenței creditorului oponent de a nu fi fixat termen pentru judecarea opoziției sale înainte de judecarea apelului.

Dar nici acest argument nu se poate admite:

1) Fiindcă ar fi să se stabilească o decădere neprevăzută de nici un text de lege (în Franța existând 2

puncte de plecare deosebite pentru opoziție și apel se poate ca termenul de apel să expire înaintea celui fixat pentru opoziție și atunci doctrina decide că existând dreptul de opoziție, el conservă „a plus forte raison” și dreptul de apel (V. Thaller ed. IV, Tr. elem. de dr. com. Nr. 1765).

2) Se face cu puțină ca un debitor interesat să rămâie declarat irevocabil în stare de faliment, făcând apel în aceeași zi când a fost declarat și fixând un termen foarte urgent de judecată în acest apel, încât să surprindă într'adevăr pe creditor prin urgența judecării apelului, ba chiar să se judece în apel înainte de a fi expirat măcar termenul legal de zece zile pentru facerea opoziției, ceea ce după teza combătută de noi ar însemna stingerea dreptului de opoziție încă înainte de expirarea termenului legal în care acest drept poate fi exercitat.

Concluzia e deci că odată ce legea a acordat fiecărui creditor individual un drept de opoziție și odată ce opoziția a fost făcută în termen legal, ea trebuie judecată în fond, indiferent de soarta căilor de atac de care a uzat debitorul falit și de hotărârea pronunțată cu ocazia acelor căi de atac, acele hotărâri nefiind opozabile creditorului oponent.

Spre a concilia principiile cu necesitățile practice evitând retractarea de către tribunal pe calea opoziției a hotărârei de faliment, confirmată între timp de instanța superioară, s'ar putea decide în practică de Curte că apelurile contra sentinței de faliment nu se vor judeca până ce mai întâi nu se vor fi soluționate opozițiunile, fiindcă grație art. 711 cod. com. se poate ști după 10 zile dacă și cine a făcut opoziție, rămânând ca după judecarea opoziției să se judece concomitent toate apelurile ce se vor face contra primei sentințe și în contra sentinței date asupra opozițiunilor dându-se o singură decizie care va decide într'adevăr asupra stărei de faliment „erga omnes”, fiindcă pentru unii deciziunea va deveni definitivă prin expirarea căilor de atac din art. 711 c. com., iar pentru alții prin soluția dată contradictor de Curte asupra tuturor opozițiilor și apelurilor. Această decizie a instanței de apel nu mai e supusă opozițiunei, acest drept fiind prevăzut numai contra sentințelor tribunalului (art. 944 c. com. și deciziunea Casației s. III-a 1601 din 26 Septembrie 1924 în *Jurisprudența Generală* Nr. 40 din 924, speța 2275).

Acest lucru se face și azi de Curtea de apel în materie de drept comun când hotărârea tribunalului fusese atacată de pârât deodată cu opoziție și apel. Când reclamantul câștigător, de pildă, cere termen în apel, Curtea restituie dosarul pentru judecarea prealabilă a opoziției rămânând ca după hotărârea tribunalului să se judece și apelul afară dacă însăși partea care a uzat de ambele căi de atac cere să se judece în apel, ceea ce înseamnă că renunță la opoziție, lucru ce nu se poate prezuma în speță când creditorul oponent nici n'a participat la judecarea apelului, fie direct ca apelant, fie ca intervenient.

În această privință ultimul argument al sentinței tribunalului privitor la intervenție se întoarce contra părerei adoptate de tribunal, căci tocmai lipsa intervenției din partea creditorului oponent face ca deciziunea dată de Curte asupra apelului falitului să nu-i fie opozabilă.

M. VEILER,
Avocat, Iași.

TRIBUNALUL SIBIU

Audiența de la 13 Oct. 1925

Președinția d-lui V. PETRESCU, Președinte

Emil Witting cu Universitatea Săsească

Sent. Civ. C. 1594. 5. 1925

Instituție privată sub controlul Ministerului de Interne. Funcționar concediat. Acțiune în daune. Dacă acest fapt constituie un act administrativ care să poată fi atacat pe calea contenciosului administrativ sau pe calea acțiunii după dreptul comun. Art. 12 și 13 legea XII din 1876 și art. 5 lit f din legea Curții de Casație.

Contenciosul administrativ nu se aplică decât actelor săvârșite de autoritățile administrative și refuzului acestor autorități de a rezolva cererile relative la drepturile reclamate de asemenea autorități.

Pentru ca să existe deci dreptul de recurs în contencios, conform art. 5 lit. f legea Curții de casație, trebuie ca actul contra căreia partea se plânge să fie un act administrativ public.

Prin urmare, în speță, deși pârâta ca instituție privată este supusă controlului Ministerului de Interne din punctul de vedere al administrației sale, conform art. 12 și 13 din legea ungară din 1876, însă ctul ei nu poate avea caracterul unui act administrativ public, astfel că un atare act se poate ataca de partea lezată pe calea acțiunii după dreptul comun.

Tribunalul,

În procesul pornit prin acțiunea înaintată la 13 Maiu 1925 cu No. C. 1594 de către reclamantul Emil Witting loc. în Sibiu, reprezentat prin Dr. Carol Gundisch, avocat în Sibiu, contra pârăților Universitatea Săsească și Domeniul celor Șapte Juzi loc. în Sibiu, reprezentat prin Dr. Daniel Henrich, avocat în Sibiu pentru 1.868.500 lei cap. și accesorii în baza desbaterii orale, terminate la 27 Octombrie 1925 a dat în ziua mai jos arătată următoarea:

Sentință

Tribunalul respinge excepțiunea dilatorie ridicată de către pârâta ca nefondată.

Motive:

Asupra acțiunii civile de față prin care reclamantul E. Witting din Sibiu chiamă în judecată Universitatea Săsească spre a fi obligată să-l primească în serviciu și să-l plătească leaful cuvenită sau în cazul de nu-l va reprimi în serviciu să-l plătească odată pentru totdeauna suma de 1.868.500 lei, cu interese de 6% cu începere de la 1 Ianuarie 1925 și cheltueli de judecată.

Având în vedere că înainte de intrarea în fondul cauzei pârâta ridica excepțiune dilatorie bazată pe art. 180 p. I. pr. c. din Transilvania, — susținând că acțiunea de asemenea natură nu aparține căii de proces civil, — că într'adevăr reclamantul fost inginer-șef silvic în serviciul pârâtei a fost concediat din serviciu în urma exproprierii pădurilor ce pârâta avea;

Că în urma concederii, oficiul central al Universității a stabilit o sumă de despăbugire de 536.000 lei reclamantului printr-o deciziune, care fiind supusă aprobării Ministerului de Interne conform art. 12 și 13 legea XII din 1876, — a fost modificată de acesta stabilind în loc de despăbugire globală o cotă de pensie anuală, prin deciziunea 3927/1925.

Că întru cât în speță, este vorba de o decisiune a Ministerului de Interne care privește pretențiunea reclamantului calea de procedură pentru valorificarea dreptului său pretins nu poate fi aceea a procesului civil ci numai atacarea suscitată deciziunii la Înalta Curte de Casație și Justiție și în consecință cere admiterea excepțiunii dilatorii, sistarea procesului cu cheltueli de judecată.

Având în vedere desbaterile urmate în cauză, susținerile părților și actele dela dosar,

Având în vedere că prin acțiunea de față reclamantul se plânge contra dispozițiunei luate de Universitatea Săsească, pârâta de a-l concedia din serviciu, călcându-și astfel angajamentul făcut în 1908 și cere:

I. sau reintegrarea în funcțiunea avută și plata lefei cuvenite, sau II, plata unei despăgubiri globale.

Având în vedere că pârâta este o persoană morală de interes public, cu atribuțiunea de a administra o avere în scopul precizat de legea XII din 1876 scop cultural obșteșc și că deciziunile sale pentru a fi valabile potrivit disp. art. 12 și 13 din lege sunt supuse aprobării Ministerului de Interne, iar în ceea ce privește chestiunile culturale, Ministerul cultelor și Instrucțiunii publice;

Că astfel în ceea ce privește administrarea sa există un control din partea Ministerului de Interne și pentru chestiunile culturale din partea Ministerului de Culte și Instrucțiune publică.

Considerând că acest raport de control există ca un raport de drept între pârâta și autoritatea de control, — Ministerul respectiv;

Că în ceea ce privește însă raporturile dintre pârâtă și particulari, acestea există independent de raporturile de drept dintre pârâtă și autoritățile sale de control și că referitor la ele nu există nici o dispozițiune nici în legea organică a Universității săsești a XII din 1876 nici în vre-o altă lege cari să deroge dela principiul comun care rezolvă litițiile dintre particulari.

Având în vedere că contenciosul administrativ, după cum numele său indică, nu se aplică decât actelor săvârșite de autoritățile administrative și refuzului acelor autorități de a rezolva cererile relative la drepturile reclamate dela asemenea autorități.

Condițiunea fundamentală pentru ca recursul în contencios, prev. de art 5 § III, lit. f. din legea Înaltei Curți de Casație, să existe, este că actul contra căruia partea sa plânge, să fie actul unei administrații publice, adică a unei ramuri a puterii executive care a lucrat în virtutea autorității pe care i-o da caracterul ei de putere constituită în stat;

Actul particularului care nu poate fi nici odată act de autoritate putând fi atacat numai pe calea acțiunei după dreptul comun.

Considerând că astfel fiind raportul de drept, de control între Ministerul de Interne și pârâta nu poate fi opozabil particularilor, ale căror drepturi din relațiunile ce ar avea cu aceasta nu sunt stânjenite prin nici o dispozițiune ce ar deroga dela dreptul comun și întrucât nu există nici o dispozițiune legală care să prevadă că validarea drepturilor lor aparține unei alte căi de proces sau sunt supuse unei proceduri speciale;

Acțiunea de față conform regulilor de competență fiind bine introdusă la instanța civilă de drept comun, excepțiunea dilatorie ridicată de pârâtă, fiind nefondată.

Pe baza acestor motive redactat de d-l judecător de ședință Vasile E. Petrescu, urmează a fi respinsă ca atare.

(ss) V. Petrescu.

Grefier (ss) Szekely

A apărut: NOUA LEGE ELECTORALA însoțită de *Expunerea de motive a d-lui Ministru de Interne I. C. Brătianu și cu Rapoartele Comisiilor Parlamentare: I. Th. Florescu la Cameră și C. D. Dimitriu la Senat.*

Broșura portativă, imprimată sub controlul Comitetului de redacție al *Curierului Judiciar*.

Prețul 30 lei. Comandele însoțite de cost, plus 10 lei pentru porto recomandat, se primesc la *Curierul Judiciar*, str. Artei 5.

A apărut *Volumul IV TRATAT DE DREPT ȘI PROCEDURA PENALA*. Cursul Prof. I. Tanoviceanu, revăzut și complectat de d-nii: *Dr. Vintilă Dongoroz* în ce privește doctrina română și streină; *Dr. Eugen C. Decusară* în ce privește jurisprudența; *Dr. Corneliu Chiselică*, consilier la Curtea de Casație, referințe pentru Bucovina și *Dr. Ștefan Laday*, referințe pentru Ardeal.

Acest volum cuprinde 900 pag. PROCEDURA PENALĂ.

Prețul 500 Lei. Comandele se primesc la *Curierul Judiciar*, București, Strada Artei No 5, însoțite de cost la care se va adăoga lei 15 pentru porto postal recomandat.

Sub presă *Volumul V* ultimul care va apare la finele lunii Martie a. c. *Prețul tot 500 lei.*

A apărut VOL. II CĂLĂUZA CETĂTEANULUI în materie judiciară și fiscală (ed. III) de avocatul I. Rădoi, fost presedinte al Trib. Comercial Ilfov și Argeș, cuprinzând și diferite formule necesare în viața de toate zilele: Acțiuni, apeluri, opoziții, revizuirii, contestații, recursuri, procuri, Diferite acte de vânzări, ipoteci, cesiuni, constituirii de diferite societăți, etc cu Tabla de materii detaliată care înlesnește cercetările de doctrină, jurisprudența la diferitele legi și la formulare.

PREȚUL 500 LEI. Comandele la *Curierul Judiciar* însoțite de cost la care se va adăoga lei 15 pentru porto recomandat.

TABLA de materii a *Jurisprudenței Generale* s'a pus în lucrare și la finele Februarie va fi gata ca manuscris, iar pe la 10 Martie complect tipărită. *Prețul* cu care se va pune în vânzare va fi tot de 100 lei ca și celelalte table de pe anii anteriori.

A apărut, în editura „Curierul Judiciar” CATALOGUL GENERAL al cărților de Drept române și streine. *Prețul 20 Lei.* Comandele vor fi însoțite de cost plus 10 lei pentru porto postal recomandat.

A apărut: STUDII JURIDICE (Studii de Drept civil, Pr. civilă, Drept penal, Procedură penală și Drept comercial, de d-l N. Georgean, judecător Trib. Ilfov, pe hârtie velină groasă de aproape 400 pagini, format obișnuit.

Rugăm pe onorații noștri colaboratori și cititori—avocați și magistrați—să binevoiască a continua cu trimiterea regulat, săptămânal—scrise descifrabil pe câte o pagină — a hotărârilor ce interesează a fi publicate ca spețe fie în *Curierul Judiciar*, în extenso, fie în *Jurisprudența Generală*, în rezumat, așa după cum le publicăm.

La hotărârile cari prezintă un interes deosebit, Redacția va îngriji să fie însoțite de Note.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a bine-voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la Administrația revistei *Curierul Judiciar*, București, str. Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat partida Nr. .... Asemenea pentru comande de cărți.